

Michał SIWIEC – CIELEBON

Wolności siew.

Absolwenci i uczniowie c. i k. Gimnazjum Wyższego w Wadowicach do 1918 r. jako kadra przyszłych sił zbrojnych odrodzonej Rzeczypospolitej

Wprowadzenie

Wolności siew to pierwotny tytuł opracowanego w 1937 r. przez działaczy Związku Legionistów Polskich¹ w Wadowicach, a ostatecznie zredagowanego przez Władysława Hajewskiego *Zarysu historii pracy niepodległościowej powiatu wadowickiego*². Dlaczego zrezygnowano z tego tytułu i zadrukowano go na stronie tytułowej wydrukowanej już broszury czarnymi barwami wstążki Krzyża i Medalu Niepodległości, nie wiadomo. Wykorzystuję ten tytuł rozmyślnie, uwzględniając fakt, że praca niepodległościowa i polskie wychowanie patriotyczne w wadowickim c. i k. Gimnazjum Wyższym, szczególnie w latach drugiej dekady XX w., były autentycznym zasiewem wolności i obywatelskiej świadomości wśród wychowanków szkoły. Oddziaływało ono szeroko na wszystkie środowiska mieszkańców Ziemi Wadowickiej, a po rozproszeniu się dawnych uczniów szkoły w różnych zakątkach kraju także na miejsca ich dalszej pracy i służby.

Artykuł niniejszy jest próbą wstępnego zestawienia ustalonych i potwierdzonych informacji o uczniach, którzy w latach I wojny światowej wyruszyli w boj o wolną Polskę, uzyskując nierzadko odznaczenia bojowe. Po jej wywalczeniu znaczna część z nich została oficerami zawodowymi i rezerwy odrodzonej polskiej siły zbrojnej – Wojska Polskiego. O części z nich pisałem już w dwóch artykułach na łamach „Wadovian”, poświęconych stratom wojennym wśród wychowanków i nauczycieli wspomnianej szkoły³ oraz prowadzonej do wybuchu I wojny

---

1 Związek Legionistów Polskich (ZLP) – najstarsza polska organizacja kombatancka i niepodległościowa. Założony 30 maja 1918 r. skupiał byłych żołnierzy Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, później także ich rodziny oraz inne osoby identyfikujące się z ideą czynu niepodległościowego. Pierwszym komendantem ZLP był późniejszy marszałek Polski Edward Rydz-Śmigły. Do 1939 r. Zarząd Główny ZLP miał siedzibę przy ul. Jana Matejki 3 w Warszawie. Po wybuchu II wojny światowej ZLP został zdelegalizowany dekretem generalnego gubernatora Hansa Franka. Działał w konspiracji pod kryptonimem „Grupa Oleandry”. W latach 70. XX w. środowisko legionowe w Krakowie reaktywowało nieformalnie Związek Legionistów Polskich. 19 marca 1990 r. minister spraw wewnętrznych RP prawomocną decyzją uznał za nieważne wcześniejsze delegalizacje związku. 3 sierpnia 1990 r. przywrócony został wpis Związku do rejestru stowarzyszeń. Jednocześnie sąd zatwierdził historyczny Statut ZLP oraz potwierdził ciągłość prawną istnienia Związku od dnia jego powstania. W Wadowicach działało Koło ZLP oraz Zarząd Powiatowy Związku od co najmniej 1925 r.

2 *Zarys historii pracy niepodległościowej powiatu wadowickiego*, oprac. W. Hajewski, Wadowice 1937.

3 M. Siwiec-Cielebon, *Dla pamięci rzetelnej. Problematyka badania i weryfikacji strat wojennych pracowników i wychowanków Gimnazjum i Liceum w Wadowicach*, „Wadoviana. Przegląd historycznokulturalny”, 2011, nr 14, s. 127-186.

światowej działalności niepodległościowej młodzieży⁴. Nigdy jednak wcześniej nie została podjęta próba określenia procentowego udziału wychowanków Gimnazjum w składzie korpusu osobowego oficerów WP.

Oczywiście, nieco inaczej wyglądała sprawa służby w armii zaborczej, do której w zdecydowanej większości wcielano obywateli monarchii z poboru, a inaczej w Legionach Polskich, do których wstępowali ochotnicy. Motywacja legionistów była niewątpliwie elementem świadomego patriotyzmu polskiego. W przypadku służby w armii austro-węgierskiej nawet w formacjach z dominacją rekruta polskiego, jak w 56 galicyjskim (wadowickim) pp, motywacja niewątpliwie była pochodną konieczności (przymusu państwowego) oraz lojalności wobec monarchii. Jednak poborowi posiadający cenzus wykształcenia średniego lub przynajmniej kilku klas gimnazjum, nie byli rekrutami tak ślepo zapatrzonymi w wielkość Najjaśniejszego Pana i zafascynowanymi zaborczą armią, jak opisywani przez Józefa Herzoga w jego wspomnieniach *Krzyż Niepodległości* kapral Michał Nowak z Zagórnika *spod grapy*, poległy w bitwie pod Kraśnikiem⁵. Ale o wysokiej polskiej świadomości patriotycznej zarówno oficerów, jak i żołnierzy wspomnianego 56 pp świadczyć mogą m.in.: zgłoszenie się ochotniczo do Legionów większości oficerów w czasie zimowych walk w Karpatach czy założenie na bagnety pierwszych pododdziałów baonu zapasowego, wkraczającego w listopadzie 1915 r. do Kielc, biało-czerwonych chorągiewek⁶. Więcej o służbie Polaków w armii austro-węgierskiej można przeczytać w pracach prof. Michała Baczkowskiego (także w odniesieniu do Wadowic)⁷ i prof. Jana Rydla⁸, a o roli i znaczeniu polskiego patriotyzmu wśród austro-węgierskiej kadry dowódczej polskiej narodowości w opracowaniu Jerzego Gizy, poświęconemu Wojskowemu Związkiowi Rewolucyjnemu „Wolność”⁹.

Zawartość i stan archiwów, czyli problemy z weryfikacją informacji

Idealne czy nawet zbliżone do stuprocentowego wyliczenie danych o wychowankach Gimnazjum, którzy zostali oficerami WP, nie jest jeszcze możliwe z kilku co najmniej przyczyn, które wskazują poniżej.

---

4 Idem, *W oczekiwaniu „wojny powszechnej o wolność ludów”. Koncepcje militarne przygotowania uczniów C. K. Gimnazjum Wyższego w Wadowicach do walki o niepodległość Polski przed wybuchem I wojny światowej*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2010, nr 13, s. 52-103.

5 J. Herzog, *Krzyż Niepodległości. Wspomnienia ze służby w Legionach*, Kraków 2001, s. 34-36 i 47.

6 M. Siwiec-Cielebon, *Ku Niepodległej*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 1998, nr 2, s. 38-45.

7 M. Baczkowski, *Pod czarno-żółtymi sztandarami. Galicja i jej mieszkańcy wobec austro-węgierskich struktur militarnych 1848-1914*, Kraków 2003; idem, *Austriacki garnizon w Wadowicach*, w: *Wadowice. Siedem wieków historii*, red. T. Graff, Kraków 2009, s. 133-147; idem, *Ilu Polaków walczyło w armii austro-węgierskiej podczas I wojny światowej?*, w: *Mało znana Wielka Wojna. Studia i szkice z dziejów I wojny światowej*, red. A. Smoliński, Oświęcim 2014, s. 65-84.

8 J. Rydel, *W służbie cesarza i króla. Generałowie i admirałowie narodowości polskiej w siłach zbrojnych Austro-Węgier w latach 1868-1918*, Kraków 2001.

9 J. Giza, *Organizacja „Wolność” 1918*, Kraków 2011.

Najpoważniejszą z nich jest stan uporządkowania i opracowania archiwaliów wojskowych, przechowywanych w Centralnym Archiwum Wojskowym Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie (dalej CAW). Kolekcja akt personalnych i odznaczeniowych (dalej APO) z okresu międzywojennego opracowana jest na razie tylko częściowo (litery A-E), zaś np. kolekcja akt odznaczeniowych Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości (dalej KKiMN) została jedynie przed wielu laty wstępnie uporządkowana, ale nie została wyodrębniona i kompleksowo zinwentaryzowana, zaś karty katalogowe KKiMN włączone są nadal do ciągu kompleksu katalogowego APO. Dla zilustrowania objętości katalogu APO CAW warto zauważyć pewne proporcje objętościowe zawartych w tym katalogu informacji. Tylko karty z nazwiskami na literę „A”, których wszak nie jest zbyt wiele w polskim mianownictwie, zajmują cztery szufladki katalogu. Część spośród tych kart – w tym przede wszystkim karty katalogu KKiMN – zapisana jest obustronnie. Znacznie więcej szufladek, bo aż 30, zajmują karty nazwisk na literę „B”, choć wiadomo, że również nie jest to w języku polskim grupa najliczniejsza. Także część z nich zapisana jest obustronnie¹⁰. Dopiero od trzech lat karty te dostępne są w postaci zdigitalizowanej, co częściowo ułatwia szybkie korzystanie, ale ze względu na różny standard zawartych na nich opisów weryfikacja każdego nazwiska musi być dokonywana bardzo precyzyjnie i w oparciu o wszelkie dostępne akta. Nawet bowiem zbieżność nazwiska na karcie nie gwarantuje pełnej zgodności osoby z poszukiwaną, a zachowane akta, ze względu na wypełnianie wniosków odznaczeniowych przez samych petentów, także nie zawsze pozwalają na uzyskanie ostatecznej pewności.

Inną przyczyną niemożności ostatecznego zbilansowania udziału wadowickich uczniów w korpusie oficerskim i podoficerskim WP jest także częściowe zdekompletowanie akt oficerskich, a szczególnie podoficerskich z okresu II RP, choć generalnie ten zasób akt można uznać za zachowany w znacznym procencie¹¹.

---

10 Karty katalogowe zdigitalizowane zostały według ich układu w szufladkach katalogu archiwalnego, dzięki czemu wiadomo, że karty nazwisk na literę „A” obejmują ponad pięć tysięcy kart (10739 ponumerowanych stron), zaś na literę „B” ponad 44 tys. kart (87762 strony).

11 Do ustalenia i weryfikacji danych wykorzystano również „Roczniki Oficerskie” wydawane przez MSWojsk. w latach 1923, 1924, 1928 i 1932 oraz „Rocznik Oficerski Rezerw” wydany w 1934 r. Wykorzystano także opracowany przez Ryszarda Rybkę i Kamila Stepana *Rocznik Oficerski 1939. Stan na dzień 21 marca 1939 r.*, Kraków 2006, „Rocznik Oficerów Kawalerii 1930”, *Listę starszeństwa oficerów zawodowych piechoty - 1 lipiec 1933 r.*, *Listę starszeństwa oficerów zawodowych piechoty - 5 czerwiec 1935 r.*, *Listę starszeństwa oficerów zawodowych korpusu sanitarnego z 1930* i *Listę starszeństwa oficerów zawodowych korpusu sanitarnego z czerwca 1934*. Mimo starannej weryfikacji danych w dwóch lub trzech wypadkach nie udało się identyfikacji potwierdzić jednoznacznie, ponieważ występują przydomki i różne wersje daty urodzenia. Włączono jednak te osoby do przedstawianej listy, gdyż mieszczą się one w granicy dopuszczalnego błędu statystycznego, jako że stanowią niespełna 1% całej zbiorowości. Należy także uwzględnić fakt, że dalsze kwerendy niewątpliwie spowodują ujawnienie co najmniej kilku kolejnych nazwisk spełniających przyjęte w badaniu kryteria, a co za tym idzie, lista ulegnie zwiększeniu. W przypadku uczniów, którzy nie osiągnęli stopni oficerskich, ale służyli w WP jako podoficerowie, sprawa jest o tyle trudniejsza, że korpusów podoficerskich nie systematyzowano w żadnych schematyzmach czy listach starszeństwa, zatem do ich weryfikacji służyć mogą jedynie akta, pod warunkiem, że się zachowały.

Zbiorowość uczniów i absolwentów Gimnazjum do 1918 roku – statystyki i problem metodologii badań

Do braków archiwaliów wojskowych dochodzi także trudność precyzyjnego określenia, w jakim procencie kompletna jest wiedza o uczniach wadowickiego Gimnazjum. Skorowidz zidentyfikowanych nazwisk uczniów c. i k. Gimnazjum Wyższego w Wadowicach z lat 1866-1918 obejmuje 3837 osób, należy przy tym jednak uwzględnić dwa podstawowe zastrzeżenia.

Pierwsze dotyczy ilości uczniów niezidentyfikowanych, których dane nie występują w żadnych zachowanych szkolnych dokumentach, publikacjach oraz dostępnych bazach źródłowych, względnie nie można ich nazwisk powiązać z informacjami o pobieraniu nauki w wadowickiej szkole. Mogli to być np. uczniowie osiągający słabe postępy w roku szkolnym, a zatem niesklasyfikowani, a zdający po wakacjach egzaminy do klas kolejnych, uczniowie zdający poprawki (dla wielu roczników sprawozdania dyrekcji Gimnazjum nie podają ich nazwisk) lub uczniowie, którzy wystąpili ze szkoły w ciągu roku szkolnego, ale powrócili do niej w innym roku. Niektóre nazwiska pojawiają się w sprawozdaniach w odstępie kilku lat, ale niewątpliwie były także takie, które w zapisach sprawozdań nigdy nie zostały odnotowane.

Drugie zastrzeżenie natury znacznie ogólniejszej to konieczność uwzględnienia faktu, że spora część uczniów przychodziła do Gimnazjum wadowickiego z innych zakładów, względnie do innych odchodziła. Trzeba zatem pamiętać, że ich nazwiska pojawią się i będą wliczane do grupy statystycznej zarówno w przypadku badań nad dziejami szkoły w Wadowicach, jak też innych placówek. W przypadku jednostkowych badań nad historią Gimnazjum w Wadowicach nie stanowi to problemu, ale gdyby badaniom takim poddano wszystkie ówczesne gimnazja, próbując wyciągnąć statystyczne uogólnienia, proste zsumowanie liczb uczniów byłoby niewątpliwie wadliwe, znacznie przekraczające dopuszczalny błąd statystyczny.

Proponowane przez dotychczas zajmującego się dziejami Gimnazjum dr. Gustawa Studnickiego skupienie się w badaniach tylko nad absolwentami szkoły¹² także nie wydaje się metodą lepszą. Wprawdzie ich liczba jest możliwa do bardziej precyzyjnego wyliczenia, ale obliczenia narażone są na te same wątpliwości co w przypadku całej zbiorowości uczniowskiej. Przede wszystkim dlatego, że absolwenci także niekoniecznie byli uczniami tej konkretnej szkoły przez pełny okres ośmioletni, czego najlepszymi przykładami są zdający tzw. matury wojenne, zatem wielu absolwentów będących abiturientami lub długoletnimi uczniami innych zakładów właściwiej należałoby przypisać do ich macierzystych szkół¹³. Z kolei wielu długoletnich uczniów

---

12G. Studnicki, *Pierwsza wśród równych. Dzieje Gimnazjum i Liceum w Wadowicach*, Wadowice 1991 i inne publikacje tego autora. Warto zauważyć, że autor ten przyjął koncepcję badania tylko absolwentów szkoły niezbyt konsekwentnie, podając często także informacje dotyczące uczniów niebędących absolwentami.

13 Przykładami może tu być owych 19. uczniów z innych gimnazjów, zdających w Wadowicach maturę wojenną w roku szk. 1914/15. Byli wśród nich Leopold Kula (później Lis-Kula), Franciszek Demel, Józef Kuryłowicz (później Juhas-Kuryłowicz), Ludwik Piękoś czy Marian Tomicki.

Gimnazjum w Wadowicach w wyniku różnych okoliczności – migracje rodziców lub wojenne, problemy zdrowotne, sankcje pedagogiczne – nie było w efekcie absolwentami szkoły, z którą byli związani faktycznym pobieraniem nauki¹⁴. Ponadto ograniczenie badań tylko do grupy absolwentów znacznie zubaża i słyca obraz całej zbiorowości szkolnej oraz procesu kształtowania się polskiej inteligencji w ówczesnej Galicji.

Ośmioletnie Gimnazjum gromadziło w momencie odzyskiwania niepodległości zbiorowość w wieku od 10. do ponad 20. lat. Oczywiście jest, że zdecydowana większość uczniów klas wyższych miała świadomość zachodzących wydarzeń, a część z nich brała już udział w wojnie. Ponieważ jednak nie byli to wszyscy uczniowie *in gremio*, należało przyjąć jednolite kryteria formalne, uzasadniające zaliczenie poszczególnych osób do grupy przyszłych kadr wojskowych niepodległej Polski już w momencie rodzenia się Rzeczypospolitej. Do grupy przyszłych kadr WP zaliczono uczniów i absolwentów Gimnazjum do roku 1918 włącznie, według następujących kryteriów:

- 1) absolwenci szkoły z okresu przed wybuchem I wojny światowej, którzy zostali wcześniej oficerami (lub aspirantami na oficerów) w armiach zaborczych oraz polskich formacjach niepodległościowych, jeżeli później przyjęci zostali do WP w stopniach oficerów;
- 2) absolwenci zdający egzamin dojrzałości w trybie wojennym – bowiem złożenie go powiązane było z następującym po nim poborem, wcieleniem lub ochotniczym wstąpieniem do wojska, przy czym uwzględnić należy, że nie wszyscy oni osiągnęli stopnie oficerskie i także nie wszyscy przyjęci zostali do WP;
- 3) odnotowanie w dokumentach szkolnych – sprawozdaniach – faktu pełnienia służby wojskowej;
- 4) potwierdzony w dokumentach personalnych udział w wydarzeniach z października – listopada 1918 r.

W artykule wskazano także tych absolwentów i uczniów przedwojennych oraz zdających wojenne egzaminy dojrzałości lub powołanych do wojska, którzy ostatecznie nie zostali oficerami WP. Część z nich zginęła na frontach I wojny światowej jako żołnierze Legionów Polskich lub w mundurach armii zaborczych, przede wszystkim armii austro-węgierskiej, ale niewątpliwie z racji swego przygotowania i zaangażowania zostaliby włączeni do korpusu oficerskiego WP. Kolejni polegli w zmaganiach w latach 1918-1920 o utrzymanie niepodległości i granice Rzeczypospolitej, przy czym kilku z nich nie zdążono nawet formalnie przyjąć do WP, a kilku innych zweryfikowano jako oficerów WP pośmiertnie.

Absolwenci składający w latach I wojny światowej zwykle (według zapisów sprawozdań „normalne”) egzaminy dojrzałości zostali uwzględnieni w badaniach, jeżeli jednym z późniejszych

¹⁴ Na przykład Bronisław Maszłanka wojenną maturę zdawał w Wiedniu, a Michał Siwiec egzamin dojrzałości złożył w gimnazjum w Nowym Targu.

skutków ich cenzusu było podjęcie służby wojskowej i zaliczenie ich po 1918 r. do grona oficerów WP. W grupie badanych znaleźli się także ci wychowankowie szkoły, którzy z różnych przyczyn nie kontynuowali nauki w Gimnazjum, a zatem nie mogli aspirować do osiągnięcia stopni oficerskich, ale – nierzadko przez wiele lat, a nawet cały okres międzywojenny – służyli w WP jako zawodowi podoficerowie. Odrębną grupę stanowią ci, którzy za swoją działalność wyróżnieni zostali odznaczeniami niepodległościowymi – Krzyżem względnie Medalem Niepodległości. Szczególnie ta ostatnia grupa, stanowiła bowiem kadrowy załęczek armii polskiej, pełniąc służbę w Legionach Polskich i realnie przyczyniając się do powstania niepodległej Polski oraz jej sił zbrojnych. Tak zestawiona grupa obejmuje obecnie 518 nazwisk. Jest to sześciu nauczycieli oraz 512, a właściwie 513 uczniów i absolwentów, gdyż warto zauważyć, że jeden z profesorów (Józef Heriadin) był również wcześniej uczniem i absolwentem wadowickiego Gimnazjum.

Cezura 1918 roku – niepodległościowa i maturalna

Jako czasowe ramy opracowania przyjęto granicę roku 1918 z następującymi uwagami. Matura normalna zdawana w okresie letnim przypadła w tym roku dla większości zdających ją absolwentów jeszcze pod panowaniem zaborców. Proces formalnego przejmowania władzy przez Polaków rozpoczął się bowiem w Wadowicach dopiero 30 października, zaś jako datę odzyskania jej przez państwo Polskie przyjęto później dzień 11 listopada 1918 r. W okresie od czerwca do początku listopada 1918 r. w szkole przeprowadzono szereg¹⁵ egzaminów maturalnych, zwykłych i wojennych, zatem także zdający je uczniowie mieszczą się w grupie objętej badaniami. Z kolei większość uczniów¹⁶, którzy maturę – szczególnie wojenną – zdawali już po zrzuceniu zaborczego jarzma, jesienią 1918 i zimą 1918/19 r., albo już wcześniej pełniła służbę wojskową, albo podjęła ją w różnych formach w dniach przejmowania władzy przez Polaków i organizowania pierwszych oddziałów WP. Dlatego ich także należało zaliczyć do grupy objętej badaniami i obliczeniami statystycznymi.

Szkola w latach wojen w świetle Sprawozdań Dyrekcji Gimnazjum

Bardzo dobrym źródłem wiedzy o uczniach Gimnazjum są publikowane corocznie „Sprawozdania Dyrekcji C. K. Gimnazjum w Wadowicach”, podsumowujące kolejne lata nauki. Ukazywały się one także w latach I wojny światowej i po niej, podając m.in. informacje o uczniach poległych i zmarłych w wyniku działań wojennych, służących w wojsku (z oczywistej przyczyny

---

¹⁵ Maturę wojenną zdawało w dwunastu różnych terminach 14. uczniów, zaś maturę normalną w dniu 27 września 1918 r. złożyło 3. absolwentów, w tym 2. eksternistów.

¹⁶ Wprawdzie spośród 18. absolwentów-mężczyzn, którzy w roku szk. 1918/19 byli w kl. VIII, tylko przy pięciu nazwiskach zaznaczono w sprawozdaniu fakt pełnienia służby wojskowej, ale wiadome jest, że co najmniej kolejnych pięciu także tę służbę pełniło – być może nie w chwili zdawania matury i dlatego nie zostało to odnotowane. Spośród 11. zdających matury wojenne w dziesięciu terminach w okresie od listopada 1918 r. do czerwca 1919 r. służbę wojskową pełniło 10. uczniów.

przede wszystkim w austro-węgierskim i Legionach Polskich) oraz odznaczonych za dokonania wojenne. Informacje o egzaminach dojrzałości podawano w rozdzieleniu na matury wojenne, czyli zdawane zgodnie z reskryptem Ministerstwa Wyznań i Oświecenia w trybie przyspieszonym, bez konieczności ukończenia klasy VIII, ze względu na podjęcie służby wojskowej przez absolwentów, oraz na matury normalne, czyli zdawane w trybie ogólnie przyjętym, ale jak w każdym roku w terminie stałym (wiosennym) oraz w terminach jesiennym czy zimowym, w zależności od przygotowania zdającego ucznia.

Rok szkolny 1914/15

Pierwsze ze sprawozdań¹⁷ wydanych w czasie wojny przynosi m.in. na s. 42-43 informacje o 38 uczniach zdających matury wojenne, przy czym pogrupowano ich w dwóch seriach, odrębnie uczniów Gimnazjum w Wadowicach (19) oraz osobno uczniów gimnazjów obcych (także 19). Spośród nich 37 zdało, a 1 został reprobowany, czyli przeznaczony do poprawki na 1/2 roku. W rozdziale „Kronika zakładu” na s. 35 odnotowano, że 6 nauczycieli oraz 56 uczniów wstąpiło do wojska, przy czym nie rozróżniono, ilu do armii austro-węgierskiej, a ilu do Legionów Polskich. Nieco drobniejszych informacji o funkcjonowaniu szkoły w czasie wojny i aktywności uczniów zawarto w danych statystycznych oraz opisowych „Sprawozdania”, zaś w „Wykazie uczniów” na s. 53-58 zaznaczono przy niektórych (przy 9 nazwiskach) fakt pełnienia służby wojskowej.

Rok szkolny 1915/16

„Sprawozdanie” za kolejny rok nauki¹⁸ przynosi więcej danych dotyczących uczniów służących w wojsku. Na s. 6-7 wymieniono 20 uczniów i absolwentów, którzy polegli w pierwszych latach trwania wojny światowej, dalej na s. 7-8 wymieniono 22 nazwiska uczniów i profesorów odznaczonych za czyny wojenne, a na s. 8-9 podano 50 nazwisk uczniów pełniących służbę wojskową. Na s. 45 podane zostały nazwiska 15 absolwentów, którzy złożyli maturę wojenną. W wykazie uczniów na s. 57-64 przy 50 nazwiskach uczniów zaznaczono fakt pełnienia służby wojskowej.

Rok szkolny 1916/17

W „Sprawozdaniu za rok 1916/17”¹⁹ na s. 5 wymieniono 9 nazwisk poległych i zmarłych uczniów i absolwentów, oraz 5 nazwisk odznaczonych. Na s. 6-7 wymieniono 52 nazwiska uczniów pełniących służbę wojskową, wydzielając grupę powołanych do armii austro-węgierskiej (34 nazwiska) oraz do Legionów Polskich (18 nazwisk). Wojenny egzamin dojrzałości zdawało

---

17 „Sprawozdanie Dyrekcyi C. K. Gimnazjum w Wadowicach za rok szkolny 1914/15”, s. 35, 42-43 i 53-58.

18 Idem, za rok szkolny 1915/16, s. 6-7, 8-9, 45 i 57-64.

19 Idem, za rok szkolny 1916/17, s. 5, 6-7, 30-31 i 43-44.

w tym roku 41 uczniów, których nazwiska odnotowano na s. 30-31. Ponadto w „Wykazie uczniów kl. VIII” na s. 43-44 przy nazwiskach 2 uczniów zdających maturę wojenną, odnotowano, że zostali reprobowani na 1/2 roku. W tym „Sprawozdaniu” nie odnotowano w spisach poszczególnych klas faktu pełnienia służby wojskowej przez uczniów.

Rok szkolny 1917/18

„Sprawozdanie”²⁰ na s. 4-5 podaje 3 nazwiska poległych i zmarłych oraz dalej na s. 5 nazwiska 4 odznaczonych i 17 pełniących służbę wojskową. Przy 10 z nich odnotowano, że ochotniczo wstąpili do Legionów, a później wcieleni zostali do c. i k. armii. Na s. 26 podano listę 26 uczniów zdających maturę wojenną. Nie odnotowano dodatkowo faktu pełnienia służby wojskowej w spisach klas w „Wykazie uczniów”.

Rok szkolny 1918/19

Jako że wydane zostało już w wolnej Polsce, „Sprawozdanie” za ten rok jest już „Sprawozdaniem Dyrekcyi Gimnazjum Państwowego”²¹. Z przyczyn przedstawionych wcześniej i przyjętej cezury czasowej część danych i informacji z tego źródła także została wykorzystana przy opracowywaniu niniejszego artykułu. Na s. 4 podano 5 nazwisk uczniów poległych lub zmarłych w wyniku działań wojennych oraz sprostowanie informacji ze „Sprawozdania za rok 1916/17”, dotyczącej ucznia podanego jako poległego, wskazując, że po dwóch latach wrócił z niewoli rosyjskiej. Na s. 20 podano 25 nazwisk uczniów zdających matury wojenne, spośród których 11 zdawało egzaminy dojrzałości już po 1 listopada 1918 r., a zatem w Polsce niepodległej. Przy 20 nazwiskach w „Wykazie uczniów” na s. 22-31 odnotowano fakt pełnienia przez nich służby wojskowej.

W wielu przypadkach uczniowie, zdający wojenne egzaminy dojrzałości, nie zostali później oficerami, mimo posiadanego cenzusu wykształcenia. Zatem proste zsumowanie nazwisk podanych w poszczególnych sprawozdaniach może być mylące. W obliczeniach uwzględniono tylko tych spośród nich, których nazwiska potwierdzono w dokumentach wojskowych.

Nauczyciele jako przewodnicy na drogach do niepodległości

Ważnym elementem badań, dotyczących ścieżek życiowych wychowanków, jest próba oceny pod tym samym kątem grupy nauczycieli – wychowawców, którzy niewątpliwie mieli wpływ na kształtowanie wrażliwości oraz poglądów na otaczający świat u swoich podopiecznych, a nierzadko byli także wzorcami do naśladowania. Artykuł poświęcony jest wprawdzie uczniom, a nie nauczycielom szkoły, zatem szczegółowe omawianie wojskowych karier profesorów nie jest

²⁰ Idem, za rok szkolny 1917/18, s. 4-5 i 26.

²¹ „Sprawozdanie Dyrekcyi Gimnazjum Państwowego w Wadowicach za rok szkolny 1918/19”, s. 4, 20 i 22-31.

konieczne, warto jednakże przypomnieć przynajmniej nazwiska tych kilku spośród grona nauczycielskiego, którzy w latach poprzedzających wybuch I wojny światowej oraz w czasie jej trwania dawali osobisty przykład patriotycznego myślenia, organizując paramilitarne szkolenie uczniów, współpracując z uczniami w działalności konspiracyjnej, czy wraz z podopiecznymi wyruszając na szlak bojowy Legionów Polskich.

Byli to:

1. **Heriadin/Heradin** Jozef Antoni, ur. 18.03.1885 Andrychów, u. 1896/97-1902/03 z odznaczeniem, a. 1904 z odznaczeniem, nauczyciel Gimnazjum, por. posp. rusz. art. 1.06.1919 k. 168, OKO V, PKU/KRU Wadowice, odznaczony **VM, KN**;
2. **Kiliński** Władysław, ur. 24.05.1887 Kraków, nauczyciel Gimnazjum płk dypl. sł. st. art. 1.01.1930 k. 3, szef Gabinetu Ministra SWojsk., odznaczony **VM, KN, OO P 3 i 4, KW2, Kzz**;
3. **Lipiński Józef** Kazimierz, ur. 20.02.1885 Stara Ukta, zastępca nauczyciela Gimnazjum 1909/10, opiekun koła sportowego i prekursor skautingu wśród uczniów, legionista, kpt. sł. st. piech. (później przeniesiony do korpusu oficerów oświatowych) 1.06.1919, od 1933 r. w st. sp., odznaczony **KN, KW**, [+ 1942 KL Auschwitz];
4. **Michalkiewicz** Mieczysław, ur. 28.10.1888 Ulanów, zastępca nauczyciela i nauczyciel Gimnazjum 1912-1919, działacz PSL, członek Powiatowej Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Wadowicach, współpracownik POW w Wadowicach, [+ 13.05.1945 Neuburg von Wald po uwolnieniu z obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie];
5. **Piątkiewicz** Bronisław Stanisław, ur. 14.09.1878 Babica, nauczyciel Gimnazjum 1910/11, opiekun koła sportowego uczniów i prekursor skautingu, ppłk posp. rusz. WP;
6. **Stokłosa** Jan, ur. 21.06.1881, prof. Gimnazjum w l. 1910-1920; wymieniony z imieniem Jozef w *Zarysie historii pracy niepodległościowej*, jako jeden z tych profesorów, którzy wyruszyli wraz z młodzieżą do Legionów Polskich²².

Służba w armiach zaborczych jako przygotowanie do walki o niepodległość Polski

Po odzyskaniu niepodległości Polacy, którzy uzyskali status oficerski w armiach zaborczych w naturalny sposób przeszli do sił zbrojnych odrodzonej ojczyzny. Zapisy historyczne dokumentują, że byli wśród nich tacy, którzy przeszkolenie wojskowe, uzyskanie cenzusu oficerskiego, a nawet podjęcie zawodowej służby wojskowej w armii zaborcy traktowali jako formę przygotowania do służby wojskowej w przyszłej armii polskiej. Przypadek taki opisany został

---

²² Opracowanie W. Hajewskiego na s. 67 wymienia jeszcze dwa nazwiska: Topolskiego i Zięboraka (obydwa bez imion czy choćby inicjałów) jako nauczycieli gimnazjalnych, którzy wyruszyli wraz z uczniami do Legionów, ale nie ma nazwisk takich nauczycieli w sprawozdaniach dyrekcji Gimnazjum. Ze względu na brak możliwości weryfikacji lub uprawdopodobnienia konkretnych osób przynajmniej chwilowo sprawę tę musimy uznać za niewyjaśnioną.

w *Zarysie historii pracy niepodległościowej*, a dotyczył Jerzego Kazimierza Dobrodzickiego oraz Feliksa Pukły, którzy uczestnicząc w działalności młodzieżowej konspiracji niepodległościowej w Gimnazjum, zdecydowali się wstąpić do austriackiej szkoły kadeckiej, aby uzyskać stopnie zawodowych oficerów²³. J. Dobrodzicki był później generałem WP²⁴, a F. Pukło przeszedł do rezerwy w niepodległej Polsce w stopniu majora. Nie można wykluczyć, że podobne idee przyświecały także innym uczniom czy absolwentom wadowickiego Gimnazjum, którzy zdecydowali się wkroczyć na ścieżki karier wojskowych w armiach zaborczych.

Polegli i zmarli w latach walk o niepodległość i u jej zarania

Co najmniej 54 uczniów i absolwentów Gimnazjum z okresu do 1918 r. poległo, zmarło z ran lub wskutek wojennych chorób na różnych frontach w latach I wojny światowej. Większość z nich (29, czyli 55%) służyła w mundurach armii austro-węgierskiej, ale aż 25 (45%) już wtedy walczyło w mundurach żołnierzy polskich – przede wszystkim Legionów. Po odrodzeniu Rzeczypospolitej walki Polaków nie ustały, gdyż odzyskana niepodległość jeszcze przez prawie trzy lata była zagrożona. W tych kampaniach poległa lub zmarła kolejna liczna grupa wychowanków szkoły, a jak dziś wiemy, było ich co najmniej 20. Zatem lista strat z okresu tamtych wojen obejmuje łącznie 74 nazwiska uczniów i absolwentów Gimnazjum.

Wielu spośród nich za walki w szeregach Legionów Polskich, a także w formacjach odradzającego się WP, zostało odznaczonych. Ordery *Virtuti Militari* (dalej VM) otrzymało 14 poległych wychowanków Gimnazjum, a Krzyżami *Walecznych* (dalej KW) odznaczono 11, w tym 5 dwukrotnie. Po ustanowieniu odznaczeń niepodległościowych, czyli Krzyża i Medalu *Niepodległości*, odznaczono: Krzyżem *Niepodległości z Mieczami* (dalej KNzM) 1 – ppłk. Leopolda Lisa-Kulę, Krzyżami *Niepodległości* (dalej KN) 27, zaś Medalami (dalej MN) 3. Być może w wyniku dalszej weryfikacji zasobu aktowego CAW listę tę będzie można uzupełnić, szczególnie w odniesieniu do odznaczeń KW oraz KN i MN.

a) W okresie I wojny światowej polegli i zmarli z chorób wojennych:

7. **Bentkowski/Bętkowski** Józef, + 29.10.1914 Mołotków, u. 1911/12-1913/14, szer. LP;
8. **Biesik później Mojmir** Herman, ur. 1874 Wilamowice, + 1918, u. 1884/85-1887/88, dr wnl, kpt. lek. posp. rusz. armii austr.;
9. **Bilewicz** Franciszek, ur. 18.09.1891 Wadowice, + 28.06.1915, u. 1902/03-1912/13, a. ext.

---

²³ *Ibidem*, s. 15.

²⁴ Zobacz m.in. P. Stawecki, *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918-1939*, Warszawa 1994, s. 102; T. Kryśka-Karski, S. Żurkowski, *Generałowie Polski Niepodległej*, Warszawa 1990; H. P. Kosk, *Generalicja polska. Popularny słownik biograficzny*, Tom I A-Ł, Warszawa 1998, s. 120.

- 7.05.1915;
10. **Błasiak** Franciszek, ur. 1894 Czaniec, + 20.01.1916 Kostiuchnówka, u. 1909/10-1913/14, sierż. LP, pośm. odznaczony **VM**, **KN**, **KW**;
  11. **Borończyk** Wincenty, ur. 23.01.1898 Izdebnik, + c. ranny 23.05.1915 Ożarów zmarł z ran, u. 1911/12-1914/15, szer. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  12. **Dziama** Leszek/Tadeusz?, ur. 1878 Sambor, + 1914, u. 1888/89-1893/94, a. ext 1897, prawnik, naczelnik sądu w Makowie;
  13. **Gabryl** Maksymilian Józef, ur. 1893 Wieprz, + 06.1915, u. 1904/05-1911/12, a. 1912, kadet asp. 56 pp austr.;
  14. **Guzdek** Władysław, ur. 23.05.1903 Stryj, + 28.10.1914 Mołotków/Bitków, u. 1903/04-1905/06, pośm. zweryfikowany jako por. WP i odznaczony **VM** i **KN**;
  15. **Helm** Jan, ur. 13.02.1894 Borynia, + 1.10.1915 Wólka Gałuzyjska, a. mw 1915, starszy legionista LP, pośmiertnie odznaczony **KN**;
  16. **Hyla** Eugeniusz, ur. 1899 Żarnówka, + 28.10.1917 Łużany, u. 1912/13-1913/14, szer. kolumny san. Polskiego Korpusu Posiłkowego;
  17. **Jaworek** Czesław (błędnie Adam), ur. 29.01.1896 Ponikiew, + 20.05.1917 zmarł w niewoli ros. w Astrachaniu, u. 1911/12-1913/14, mw 17.07.1915, szer. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  18. **Kalec** Bolesław Maksymilian, ur. 1889 Wadowice, + 29.10.1914 Mołotków/Bohorodczany, u. 1900/01-1906/07, a. 1908, kpr. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  19. **Karasiński** Cyprian, ur. 1895 Radocza, + 13.06.1915 Rokitna, u. 1905/06-1909/10, kapral LP, pośm. odznaczony **KN**;
  20. **Karasiński** Karol, ur. 1894 Kęty, + 3.06.1915 Meran, 1904/05-1909/10, kapral LP, pośm. odznaczony **KN**;
  21. **Kawski** Mieczysław/Roman, ur. 1898 Jordanów, + 11.09.1915 Hulewicze, u. 1908/09, kpr. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  22. **Kobialka** Jan, ur. 13.10.1893 Choczniia, + 1915 Gorlice, u. 1906/07-1913/14, a. 1914, oficer armii austr.;
  23. **Koeb/Koep** Roman, ur. 1894, + .10.1915 Sokal, u. 1905/06-1906/07, kadet asp. 16 ps austr.;
  24. **Kołodziejczyk** Edmund, ur. 1888 Wadowice, + 24.05.1915 Surochów, u. 1899/90-1904/05, a. 1907, kadet asp. 56 pp austr.;
  25. **Kramer** Emil Jan, ur. 1891 Szczyrzyc, + 16.10.1916 front włoski, u. 1902/03-1904/05, kpr. armii austr.;
  26. **Krobicki** Henryk Norbert, ur. 1884 Wadowice, + 1915 Jaworów, u. 1897/98-1901/02, a. 1903 z odznaczeniem, dr praw, por. 56 pp armii austr.;
  27. **Krysta** Władysław, ur. 21.02.1891 Buczkowice, + 1915, u. 1904/05-1911/12, a. 1912

- w terminie jesiennym, kadet asp. 56 pp;
28. **Kublin** Karol, ur. 1892 Wadowice, + 1914 w szpitalu wojskowym w Travniku [Serbia], u. 1903/04-1909/10, a. ext. 1912, słuchacz praw;
  29. **Kurowski** Andrzej/Jędrzej, ur. 1872 Jawornik, + 1914, u. 1885/86-1891/92, a. 1892, prawnik, oficer armii austr.;
  30. **Kuwik** Jozef Stanisław, ur. 1891 Andrychów, + 3.05.1915 Gorlice, u. 1902/03- 1909/10, a. 1910 z odznaczeniem, słuchacz praw, jednoroczny ochotnik 56 pp;
  31. **Luranc/Luranz** Stefan, ur. 25.10.1895 Wieprz, + 5.07.1916 Polska Góra/Kostiuchnowka, u. 1906/07-1913/14, a. 1914 z odznaczeniem, chor. LP, pośm. Odznaczony **VM** i **KN**;
  32. **Majewski** Tadeusz Kazimierz, ur. 8.08.1871 Pilzno, + 26.05.1918 Kraków, u. 1881/82, dr wnl, kpt. lek. LP 15.05.1915, pośm. awansowany do stopnia mjr lek. WP i odznaczony **VM**, **KN**, **KW2**;
  33. **Majkuciński** Eugeniusz, ur. 1896 Wadowice, + 23.07.1918 Berszad (Podole), u. 1907/08-1913/14, ppor. LP, pośm. odznaczony **VM**, **KN**, **KW**;
  34. **Matus** Wojciech, ur. 28.03.1880 Buczyna, + 1914 poległ w I wojnie światowej, zastępca nauczyciela 1907-12, oficer armii austr.;
  35. **Miodoński** Jan Jakub, ur. 25.07.1891 Żywiec, + 1916 Buczacz, u. 1902/03-1910/11, a. 1911, por. 56 pp austr.;
  36. **Mocniak/Mocnik** Władysław/Jan, ur. 1896 Chocznia, + 29.10.1914 Mołotków, u. 1909/10-1913/14, kpr. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  37. **Mroziński** Michał Kazimierz, ur. 2.06.1888 Wadowice, + 4.07.1916 Kostiuchnowka, u. 1903/04-1910/11, kpr. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  38. **Nowak** Leonard/Leon, + 1915 zmarł w niewoli rosyjskiej, u. 1909/10-1912/13, szer. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  39. **Obtułowicz** Jan, ur. 1885 Żywiec, + 1915 Jarosław, u. 1898/99-1904/05, a. 1906 z odznaczeniem, por. 56 pp austr.;
  40. **Pachoński** Józef, ur. 1892 Skawina, + 22.12.1914 Łowczówek, u. 1902/03-1906/07, szer. LP, pośm. odznaczony **KN**;
  41. **Piękoś** Ludwik, ur. 1896 Sokołów, + 4.07.1916 Kostiuchnowka, a. mw 1915, sierż. LP, pośm. odznaczony **VM**, **KN**, **KW2**;
  42. **Piskorzycy** Stanisław Jan, ur. 1890 Kęty, + 1915, u. 1901/02-1909/10, a. 1910, chor. 56 pp austr.;
  43. **Profic** Edward Antoni, ur. 1887 Wadowice, + 1915 Pińczów, u. 1897/98-1903/04, a. 1905 z odznaczeniem, dr praw, por. 56 pp austr.;
  44. **Pyka** Andrzej, ur. 31.10.1891 Czaniec, + 1915 Dęblin, u. 1905/06-1912/13, a. 1913

- z odznaczeniem, kadet asp. 56 pp austr.;
45. **Reich** Juliusz, ur. 1899, + 17.10.1917 Krakow, u. 1910/11-1917/18, jednoroczny ochotnik 56 pp austr.;
  46. **Ruła** Jozef, ur. 1890 Chocznia, + I wojna światowa, u. 1901/02-1909/10, a. 1910, żołn. armii austr.;
  47. **Rusinek** Antoni, ur. 1895 Inwałd, + zaginął w czasie I wojny światowej, prawdopodobnie zmarł w niewoli rosyjskiej, u. 1905/06-1908/09, szer. LP;
  48. **Rytko** Ludwik, ur. 1895 Kraków, + 3.08.1916 Sitowicze, u. 1905/06-1908/09, kpr. LP, pośm. odznaczony **VM** i **KN**;
  49. **Spisak** Franciszek, ur. 1884 Radocza, + jesienią 1915, u. 1897/98-1903/04, a. 1905, por. 56 pp austr.;
  50. **Stuglik** Konstanty, ur. 1899 Inwałd, + 1918 zaginiony na froncie włoskim, u. 1910/11-1916/17, szer. LP a później, 56 pp austr.;
  51. **Szafraniec** Jan Marian, ur. 23.08.1886 Sol, + 15.05.1915 Jarosław, u. 1902/03- 1905/06, prawnik, chor. 56 pp armii austr.;
  52. **Szurek** Jan Gustaw/Gustaw, ur. 3.04.1875 Milówka, + 1915, brak potwierdzenia, że był uczniem Gimnazjum, ale wymieniony został w Sprawozdaniu 1915/16 wśród poległych, oficer armii austr.;
  53. **Szymeczko/Szymeczka** Józef Leonard, ur. 6.11.1892 Dwory, + 5.07.1916 Monte Maio, u. 1905/06-1907/08, a. 1909 w terminie jesiennym, ppor. 84 pp austr.;
  54. **Thom** Jan/Karol Jan, ur. 1881 Wadowice, + 1915, u. 1892/93-1900/01, a 1902, żołn. 56 pp austr.;
  55. **Tylko** Kazimierz Albin, ur. 1884 Wadowice, + 1914 zaginął na froncie wschodnim, u. 1897/98-1900/01, a. 1902, dr praw, por. 16 ps austr.;
  56. **Węglarz/Weglarz** Ignacy, ur. 1899 Bulowice, + 27.01.1917 zmarł z wycieńczenia w Bulowicach, u. 1910/11-1915/16, jednoroczny ochotnik 56 pp austr.;
  57. **Wilkowski** Julian, ur. 29.05.1890 Gębale, + 29.10.1914 Mołotków, u. 1902/03-1909/10, a 1910, chor. LP, pośm. odznaczony **VM** i **KN**;
  58. **Wojda** Tadeusz, ur. 1898?, + 11.02.1917 zmarł z wycieńczenia na froncie południowym, u. 1914/15, jednoroczny ochotnik 56 pp austr.;
  59. **Wyrwalski** Władysław Józef, ur. 1894 Żywiec, + 13.07.1916 zmarł z ran odniesionych 4.07.1916 r. w bitwie pod Kostiuchnówką, u. 1904/05-1911/12, a. 1912, ppor. LP, odznaczony pośm. **VM**, **KN** i **KW2**;
  60. **Źródłowski** Józef, ur. 25.02.1893 Wadowice, + 28.07.1916 Kraków, u. 1906/07-1913/14, a. mw 19.10.1915, kpr. LP;

b) W latach walk o granice Rzeczypospolitej polegli lub zmarli uczniowie i absolwenci:

61. **Alberti** Stanisław Leon, ur. 20.11.1892 Zabłocie, + 22.02.1919 Wadowice, u. 1902/03-1906/07, por. piech. WP;
62. **Bigaj** Władysław, ur. 5.11.1898 Paczołtowice, + 22.07.1919 Nielidowice, u. 1909/10-1911/12, por. piech. 2 ppleg., pośm. awansowany do stopnia kpt. WP i odznaczony **KN** i **KW2**;
63. **Budzoń** Jozef, ur. 7.02.1893 Maków Podhalański + 25.01.1921 Maków Podhalański, u. 1905/06-1908/09, por. 27 pp, pośmiertnie zweryfikowany w stopniu kpt. i odznaczony **KW**;
64. **Ceremuga** Andrzej, ur. 14.11.1896 Juszczyń, + poległ 23.05.1920 Duniłowice – ze względu na nieodnalezienie ciała ujęty w ewidencji wojskowej jako zaginiony na terenie działań wojennych podczas wojny polsko-bolszewickiej, u. 1908/09-1915/16, zweryfikowany jako por. rez. piech. 1.06.1919 k. 2621;
65. **Czeżowski/Czeżowski-Jastrzębiec** Tadeusz, ur. 28.08.1902 Buczacz, + 21.11.1918 Lwów, u. 1915/16-1916/17, pośm. odznaczony **MN**;
66. **Feuerring** Teobald, ur. 1.04.1899 Stanisławów, + 10.04.1919 Przemyśl zmarł od ran, u. 1916/17, a. mw 11.10.1917, szer. LP, następnie 20 ps austr., chor. WP;
67. **Gabrysiewicz de Janina** Ignacy Marian, ur. 1897 Śleszowice, + 24.04.1919 Wiszenka Mała, u. 1908/09-1913/14, ppor. 12 pp, pośm. odznaczony **KW** i **MN**;
68. **Graca** Franciszek, ur. 9.11.1893 Inwałd, + zaginiony na terenie działań wojennych podczas wojny polsko-bolszewickiej, u. 1904/05-1911/12, a. 1912 z odznaczeniem, szer. LP, ppor. WP, zweryfikowany jako por. rez. Piech. 1.06.1919 k. 2878, pośm. odznaczony **VM** i **KN**;
69. **Hernich** Jan Antoni, ur. 10.03.1899 Wadowice, + 1.08.1920 Leszniów, u. 1909/10-1916/17, a. mw 28.06.1918, szer. LP, ppor. 12 pp WP, pośm. odznaczony **KW**;
70. **Hojnor/Hajnor** Stanisław, ur. 1896 Jasienna, + 20.08.1920 Aleksandria, u. 1907/08-1911/12, kapral LP, szer. LP, ppor. 5 ppleg. WP, pośmiertnie zweryfikowany jako kpt. WP i odznaczony **VM** i **KN**;
71. **Horowitz** Maciej, + 23/25.11.1920 zmarł z ran w szpitalu wojskowym w Inowrocławiu, u. 1913/14-1917/18, szer. 12 pp;
72. **Jettmar** Rudolf, ur. 1888 Zator, + 14.12.1918 Wadowice/Zator?, u. 1900/01-1908/09, a. 1909, prawnik, por. WP;
73. **Kostmanowicz/Hostmanowicz** Michał, ur. 1897 Polanka Wlk., + 16.06.1919 Nizniów, u. 1908/09-1913/14, a. mw 8.11.1918, ppor. LP i por. 7 ppleg. WP, pośm. zweryfikowany w stopniu majora WP 1.04.1920 i odznaczony **VM**, **KN**, **KW**;
74. **Kowalczyk** Józef, ur. 29.01.1896 Gorzeń Dln., + 21.09.1920 Brzostowiczany, u. 1907/08-

- 1913/14, szer. LP, ppor. 7 ppleg. WP, pośm. zweryfikowany w stopniu kpt. WP oraz odznaczony **KN**;
75. **Krzemień** Władysław, ur. 1895 Brzezinka, + 2.07.1919 Jaworow, u. 1910/11- 1913/14 i 1917/18, a. prywatysta 1918, pchor. 12 pp WP;
76. **Kula/Kula-Lis** Leopold, ur. 11.11.1896 Kosina, + 7.03.1919 Torczyn, kpt. LP, mjr 23 pp WP, pośm. awansowany do stopnia ppłk. 1.04.1920 i odznaczony **VM** i **KnzM**;
77. **Lisowski** Stanisław, ur. 1898 Stanisławów, + 30.06.1920 Zasław, u.1916/17, a. mw 2.10.1916, ppor. 19 pp WP, pośm. odznaczony **VM** i **MN**;
78. **Rokowski** Edward Franciszek, ur. 30.10.1898/1899 Wadowice, + 14.09.1920 Lwów, u. 1911/12-1916/17, szer. LP, ppor. 40 pp Strzelców Lwowskich, pośm. awansowany do stopnia por. WP i odznaczony **KN**;
79. **Taub** Henryk, ur. 12.12.1898 Strzyżów, + 26.01.1919 Zebrzydowice [Śląsk Cieszyński], u. 1915/16, a. mw 4.05.1916, kadet asp. 20 ps austr., ppor. 12 pp WP;
80. **Wągiel** Edward, ur. 1899 Morawska Ostrawa/Sucha Beskidzka, + 12.09.1920 Lwów, u. 1911/12-1815/16, ppor. 12 pp WP, pośm odznaczony **KW2**;

Status wojskowy b. uczniów i absolwentów w II RP – statystyki

W okresie międzywojennym wojskowe sprawy ewidencyjne zostały uporządkowane, zaś wszystkie osoby przynależne do korpusu oficerskiego i pełniące funkcje oficerskie w WP zostały zweryfikowane. Pierwsze listy starszeństwa opublikowano niedługo po zakończeniu działań wojennych, odrębnie dla oficerów zawodowych, odrębnie dla oficerów rezerwy²⁵. Scalono je w *Roczniku oficerskim* wydanym po raz pierwszy w 1923 r. i po zweryfikowaniu w kolejnym, w roku 1924 (dalej RO z odpowiednią końcówką daty rocznej). *Roczniki oficerskie* z 1928 i 1932 r. obejmowały już tylko korpusy broni i służb oficerów zawodowych. Z upływem czasu, wskutek chorób i zgonów wykreślano część przedstawicieli kolejnych roczników urodzenia z ewidencji wojskowej, ale pełna i szczegółowa weryfikacja danych możliwa będzie dopiero po przeczytaniu akt wszystkich oficerów będących niegdyś uczniami i absolwentami Gimnazjum w Wadowicach.

Oficerów pozostających w rezerwie, względnie przeniesionych w stan spoczynku lub do pospolitego ruszenia objęły wprawdzie zapisy wydanego w 1934 r. i traktowanego jako tajny dokument mobilizacyjny *Rocznika oficerskiego rezerw*, jednak daje się w nim zauważyć brak przynajmniej kilku nazwisk, odnotowanych w RO z 1923 czy 1924 r. Zapewne byli to oficerowie z różnych przyczyn skreśleni z ewidencji wojskowej. Przez cały okres międzywojenny zawodową służbę w WP (od 1937 r. określaną jako służba stała) pełniło 85 wychowanków wadowickiej szkoły z okresu do 1918 r., z tego w 1939 r. było w stopniach kpt. (29 oficerów), mjr. (28), ppłk. (17) płk.

---

²⁵ *Lista starszeństwa oficerów zawodowych*, Warszawa 1922; *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy*, Warszawa 1921.

(6) oraz generałów brygady (5)²⁶. Większość z nich (37 oficerów oraz 4 generałów) była oficerami piechoty, bo ta stanowiła podstawową broń główną ówczesnych sił zbrojnych. Poza tym było 10 oficerów artylerii, 2 broni pancernej, 2 lotnictwa, 1 służby uzbrojenia, 2 taborów, 15 intendentów (14 oficerów i 1 generał), w tym 5 oficerów z wyższymi studiami wojskowymi (absolwenci Wyższej Szkoły Intendentury) oraz 1 intendent Marynarki Wojennej, 2 prawników (audytorów), 2 lekarzy, 1 farmaceuta i 3 sanitarnych, 1 saper, 1 żandarm oraz 1 kapelan. W grupie oficerów zawodowych 12 ukończyło Wyższą Szkołę Wojenną i 11 z nich przysługiwał tytuł naukowy oficera Sztabu Generalnego – od 1928 r. oficera dyplomowanego.

Prawnicy, lekarze, farmaceuta i duchowny byli także absolwentami właściwych studiów akademickich, dyplomy magistrów prawa uzyskało także dwóch innych oficerów (1 intendent i 1 artylerzysta).

W tej grupie wychowanków szkoły odznaczonych orderem VM było 19, KW – 48 (w tym dwukrotnie 12, trzykrotnie 3 i czterokrotnie 13), KNzM: 2 – gen. Walerian Czuma i gen. Maksymilian Milan-Kamski, KN – 35 i MN – 14.

W przypadku znacznie liczniejszej grupy oficerów rezerwy, pospolitego ruszenia oraz w stanie spoczynku obliczenia są bardziej skomplikowane, gdyż nie wszystkie informacje się zachowały. Udało się wprawdzie udokumentować 291 osób według dostępnych danych z lat 1923 i 1934, ale nie ma pewności, że są to wszystkie nazwiska. Trudne jest także zweryfikowanie wszystkich odznaczeń oficerów ujętych na kolejnych listach. W tej grupie było 4 generałów – w tym 1 dywizji i 3 brygady. Gen. dyw. był lekarzem, a jeden z gen. bryg. prawnikiem, pozostali dwaj byli oficerami piechoty²⁷. Według korpusów osobowych dominowali oficerowie piechoty (140), ale nie brakło przedstawicieli innych broni, w tym także korpusu oficerów kawalerii (wcześniej jazdy), których nie było w grupie oficerów zawodowych (9). Stosunkowo duże grupy stanowili oficerowie artylerii (23), intendentury (21, w tym 5 z wyższymi studiami wojskowymi), lekarze (24) i farmaceuci (6), duchowni (14) oraz prawnicy (późniejsza nazwa: audytorzy) należący do korpusu sądowego (13). Podkreślenie przynależności do korpusu audytorów jest ważne, gdyż kilkunastu oficerów innych broni także legitymowało się dyplomami doktorów i magistrów praw. Do innych korpusów należało: lotnictwa – 2 oficerów, inżynierii i saperów – 9, administracji – 4, administracji sanitarnej i podlekarzy (medycy z nieukończonymi studiami lekarskimi) – 7, taborów – 4, łączności – 2, samochodowego – 2, geografów – 2, żandarmerii – 2, weterynarii – 3 oraz kontrolerów – 1.

Także rozpiętość stopni w tej grupie jest znacznie większa, obejmująca je od ppor. do gen.

---

²⁶ Wspomniani generałowie brygady to: Walerian Czuma, Maksymilian Milan-Kamski, Karol Masny, Bruno Edward Olbrycht i Józef Zajac.

²⁷ Tyt. gen. dyw. Tadeusz Zapałowicz był lekarzem, gen. bryg. Tadeusz Zachariasiewicz prawnikiem, gen. bryg. Wojciech Dobija i gen. bryg. Jerzy Kazimierz Dobrodzicki byli oficerami piechoty.

dyw., ale z oczywistych względów najwięcej było oficerów w stopniach ppor. i por. Niektórzy z oficerów rezerwy uzyskali awanse w latach 1935-1939 w związku z rozwojem planów przygotowań do obrony Polski²⁸. W tym zakresie konieczna jest dalsza weryfikacja poszczególnych nazwisk, gdyż nie wszystkie awanse w tego okresu są udokumentowane w zachowanych archiwaliach.

W wykazie ujęto także 19 oficerów zawodowych i rez., którzy zmarli w okresie międzywojennym, oraz 12 uczniów, którzy nie ukończyli nauki gimnazjalnej i nie osiągnęli stopni oficerskich, ale uczestniczyli w działalności niepodległościowej i służyli później w WP w stopniach podoficerów. Na pewno nie są to wszyscy, ale wychwycenie pełnej listy nazwisk wymaga przejrzania znacznej części wojskowej dokumentacji personalnej zgromadzonej w CAW, co najmniej kilkunastu tysięcy jednostek archiwalnych (gdyż niektórych osób dotyczy nawet po kilkanaście sygnatur archiwalnych), o różnym – jak już wspomniano – stopniu uporządkowania. Wśród oficerów rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku oraz podoficerów i urzędników wojskowych było odznaczonych orderem VM 17, KW – 44 (w tym dwukrotnie – 8, trzykrotnie – 6, a czterokrotnie – 12). KNzM odznaczony był jeden – kpt. Jan Wadoń, KN miało 41, a MN – 21 wychowanków, w tym w grupie 12 podoficerów i urzędników wojskowych KW odznaczonych było 4 (jeden trzykrotnie), KN posiadało także 4, a MN – 1.

Listę oficerów ułożono w porządku alfabetycznym, gdyż zastosowanie układu według stopni wymagałoby także dokonania podziału według korpusów osobowych i dodatkowych objaśnień. Ponadto wielu spośród wymienionych w ciągu międzywojennego dwudziestolecia zmieniło przydziały do korpusów osobowych. Zachowano stopnie z okresu II RP i służby do 1947 r., choć wiadomo, że co najmniej w kilku przypadkach wymienieni zostali awansowani w wiele lat po zakończeniu wojny zarówno przez komunistyczne władze w kraju, jak też przez prawowity Rząd RP na wychodźstwie. Nie uwzględniono także pośmiertnych awansów, w tym tzw. katyńskich, również dlatego, że nadal nie wszyscy, którzy ponieśli śmierć w wyniku Zbrodni Katyńskiej je otrzymali. Uczyniono tak również dlatego, że artykuł dotyczy generalnie stanu dla okresu do 1945 r. Daty śmierci podano w przypadkach, gdy były one znane, dla poległych i pomordowanych w okresie wojny i powojennym.

Wielu wychowanków szkoły z różnych przyczyn nie uzyskało cenzusu oficerskiego²⁹. Decydowały o tym względy zdrowotne, zaangażowanie w innych gałęziach służby państwowej i wreszcie potrzeby sił zbrojnych. Jednak także spośród tych, którzy nie zostali oficerami, również wielu uczestniczyło w działalności niepodległościowej, czego dowodem jest kolejna lista

---

28 R. Rybka, K. Stepan, *Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935-1939*, Kraków 2006.

29 Przykładami mogą tu być: Adam Franciszek Boczar, Eugeniusz Aleksy Borek, Grzegorz Kasper, Stanisław Ogniewski czy Czesław Antoni Panczakiewicz, późniejszy profesor Gimnazjum, który służbę w WP pełnił w stopniu plutonowego.

zestawiająca 40 nazwisk innych uczniów i absolwentów odznaczonych KN (26) i MN (13) oraz wyróżnionego dwukrotnie KW arcybiskupa Józefa Bilczewskiego.

Wykaz zamyka nieliczna grupa wychowanków nieprzyjętych do WP, choć posiadających status oficerski w armiach zaborczych. Przyczyny nieprzyjęcia ich do armii polskiej był różne. Niektórzy bez usprawiedliwiającego powodu zbyt późno zgłosili się do WP – już po zakończeniu wojen, a zatem uznawano ich za uchylających się od służby dla Rzeczypospolitej. Inni nie czuli się obywatelami odrodzonej Polski i po 1918 r. służyli w armiach obcych: rosyjskiej, ukraińskiej, niemieckiej, mimo iż wiedzieli, że Polska odzyskała niepodległość i powinni zgłosić się do WP w najbliższym możliwym terminie lub wręcz brali udział w szeregach tych armii w walkach przeciwko formacjom WP. Byli i tacy jak gen. Władysław Fuchsig, którzy w chwili zgłoszenia przekroczyli wiek emerytalny dla swego stopnia i korpusu. Wiadomo jednak, że ten gen. podjął cywilną służbę dla państwa polskiego.

Uczniowie i absolwenci – oficerowie Wojska Polskiego II RP

Oficerowie służby stałej do 1939 r.

81. **Alberti** Antoni, ur. 25.03.1899/1900 Wadowice, u. 1910/11- 1917/18 [1918/19], kpt. sł. st. int. 19.03.1937, 9 psk – oficer gosp.;
82. **Balos** Ludwik, ur. 9.02.1897 Grzechynia, u. 1912/13-1917/18 [1918/19], mjr sł. st. piech. 19.03.1937, 20 pp – dowódca DKPR 6 DP, odznaczony **KW**, **Kzs** [w 1939 r. **VM**], po 1945 r. ppłk LWP;
83. **Bandola** Tadeusz Kazimierz, ur. 13.03.1896 Ryczow, u. 1914/15 (nieklas.) (wojsko), mjr. sł. st. piech. 19.03.1937, 82 pp – dowódca I batalionu, odznaczony **VM**, **KW**, **MN**, **Kzs**;
84. **Bedronek** Antoni Marian, ur. 27.04.1897 Jachowka, u. 1910/11, mjr sł. st. piech. 1.01.1935, 78 pp – dowódca I batalionu, odznaczony **KN**, **KW4**, **Kzz**;
85. **Białkowski** Michał, ur. 24.03.1893 Dąbrowa, u. 1907/08-1908/09 z odznaczeniem, płk dypl. sł. st. piech. 19.03.1938, DOK VII – szef sztabu, odznaczony **VM**, **KN**, **OO P5**, **KW4**, **Kzz**;
86. **Boczek** Teodor Teofil, ur. 2./3.11.1897 Lachowice, u. 1908/09-1915/16, a. mw 8.10.1915, mjr sł. st. piech. 1.01.1935, 2 bpanc., odznaczony **KW2**, **KZz**, **MN**, po 1945 r. ppłk LWP;
87. **Brózda** Ignacy Jakub, ur. 23.09.1891 Radziszów, u. 1902/03-1904/05, kpt. sł. st. san. [zdr.]1.06.1919, 8 Szp. Okr. – pomocnik komendanta do spraw gosp., odznaczony **MN**, **Kzs**;
88. **Brzazgacz** Aleksander Bolesław, ur. 8.11.1895 Pisarzowa, u. 1908/09, ppłk sł. st. lotn. gr. techn. 1.01.1934, Kier. Zaop. Lotnictwa – zastępca kierownika do spraw fabrykacji, odznaczony **KN**, **OO P5**;
89. **Czapik** Tadeusz Stanisław, ur. 30.06.1891 Wadowice, u. 1902/03-1904/05, kpt. sł. st. int.

- 15.08.1924 k., Składnica Mundurowa nr 2, odznaczony **Kzs**;
90. **Czuma** Walerian Adam, ur. 24.12.1890 Niepołomice, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, gen. bryg. sł. st. 1.01.1929, komendant Straży Granicznej, odznaczony **VM, KNzM, OO P3 i 4, KW4, KZz2**, w 1939 r. odznaczony **VM3 i 4**;
91. **Czuma** Władysław, ur. 1.05.1893 Niepołomice, u. 1905/06-1912/13, a. 1914 w terminie zimowym, ppłk sł. st. piech. 19.03.1939, 23 DP – zastępca kierownika Rejonu PW i WF, odznaczony **KN, KW2, KZz, OPWI**;
92. **Ćwiertniak** Józef Stefan, ur. 7.09.1896 Dobczyce, u. 1907/08-1913/14, a. mw 10.11.1914, płk dypl. sł. st. piech. 1.01.1929, dowódca 13 DP, odznaczony **VM, KN, OO P4 i 5, KW 4, KZz2, OPWI**, [+ 21/22.09.1939 Hołosko k. Lwowa];
93. **Demel** Franciszek Władysław, ur. 19.11.1896 Brody, a. mw 10.03.1915, ppłk dypl. sł. st. piech. 1.01.1936, GISZ – I oficer sztabu „na odcinku Polesie” [gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego], odznaczony **KN, OO P5, Kzs**;
94. **Ficek** Władysław, ur. 21.05.1898 Skawica, u. 1909/10-1916/17, a. mw 21.11.1916, mjr sł. st. int. dypl. [z w.s.w.] 19.03.1937, WSInt. – kierownik przedmiotu, odznaczony **Kzs**;
95. **Fiałek/Fiołek/Fijalek/Fijolek** Tadeusz Andrzej, ur. 25.09.1896 Wadowice, u. 1906/07-1914/15, a. mw 8.07.1915, kpt. sł. st. int. 1.01.1936, kierownictwo zaopatrzenia Intendentury – Centrala Odbiorcza Materiałów Intendentury, odznaczony **Kzs**;
96. **Gadowski** Franciszek Jan, ur. 11.11.1898 Kalwaria Zebrz., u. 1909/10-1916/17, a. mw 15.06.1917, mjr sł. st. uzbr. 1.01.1936, Centrum Badań Balistycznych – kierownik Działu Broni Małokalibrowej, odznaczony **KZs**, [+ 1939 Lwów];
97. **Geras** Tadeusz Leonard, ur. 6.11.1895 Kalwaria Zebrz., u. 1907/08-1914/15, a. mw 1.08.1918, kpt. sł. st. adm. [piech.] 19.03.1937, PKU/KRU Konin – kierownik II referatu (uzupełnień), odznaczony **KN, Kzs**;
98. **Gergovich** Władysław Stanisław Ignacy, ur. 16.04.1893 Jaworzno, u. 1903/04-1911/12, a. 1912, dr wnl, ppłk sł. st. [san.] zdr. lek. 1.01.1936, CWSan. – dyrektor nauk, odznaczony **KN, KW, KZz**, w 1939 r. odznaczony **VM**;
99. **Gębarowicz** Stanisław Wojciech, ur. 29.05.1896 Jarosław, a. ma 10.03.1915, mjr sł. st. adm. [piech.] 19.03.1937, 40 pp – oficer mob., odznaczony **MN, Kzs**;
100. **Góralczyk** Jan, ur. 2.06.1893 Babica, u. 1906/07-1913/14, a. 1914 w terminie jesiennym 5.09.1914, mjr sł. st. piech. 1.01.1931, komendant PKU/KRU Kamionka Strumiłowa, odznaczony **KW, KZz, MN, KZs**, [+ 1940 Katyń];
101. **Górnisiewicz** Stefan Wiktor, ur. 1.06.1897 Morawska Ostrawa, u. 1907/08-1913/14 (pryw.), ppłk dypl. sł. st. piech. 19.03.1937, DOK VII – kierownik Samodzielnego Referatu Ogólnego, odznaczony **VM, KN, OO P5, KW4, KZz**, w AK i BCh płk;

102. **Grudniewicz** Idzi Stefan, ur. 1.09.1900, u. 1911/12-1915/16 i 1918/19, kpt. sł. st. mar. woj. sł. adm. 19.03.1939, szefostwo Intendentury KMW – kierownik referatu żywnościowego, odznaczony **KZs**, [+ 1940 Katyń];
103. **Grzesło** Jan/Janusz Jozef, ur. 13.05.1896 Radocza, u. 1907/08-1913/14, mgr praw, ppłk sł. st. art. 19.03.1937, 5 pal – zastępca dowódcy pułku, odznaczony **KN, KW2, KZs**;
104. **Herzog** Józef, ur. 16.03.1901 Osiek, u. 1912/13-1913/14, mjr sł. st. piech. 1.01.1935, 27 pp – dowódca I Batalionu, odznaczony **KN, KW4, KZz, KZs**, w 1939 r. odznaczony **VM**;
105. **Herzog** Stefan, ur. 7.07.1899 Kęty, u. 1911/12-1913/14, kpt. sł. st. int. 15.08.1924, szefostwo Intendentury DOK III – kierownik referatu cenzury, odznaczony **KN, KZs**, [+ 1940 Katyń];
106. **Hola** Józef, ur. 1.02.1893 Monowice, u. 1905/06-1913/14, a. mw 5.06.1916, kpt. sł. st. adm. [piech.] 19.03.1937, Biuro Personalne MSWojsk., odznaczony **KN, KW3, KZs**;
107. **Jakubowski** Tadeusz Zdzisław, ur. 8.10.1896 Wysoki Brzeg, u. 1907/08-1913/14, a. mw. 30.01.1919, ppłk dypl. sł. st. piech. 19.03.1937, 38 pp – zastępca dowódcy pułku, odznaczony **VM, KN, KW2, KZz2**;
108. **Jancarz** Henryk Wincenty, ur. 1.01.1892 Kojszówka, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, mjr sł. st. piech. 15.08.1924, komendant KRU Katowice, odznaczony **VM, KN, KW, KZz**;
109. **Jasiński** Edward Jan, ur. 24.06.1897 Kęty, u. 1907/08-1915/16, a. ext. 14-15.06.1917, mjr. sł. st. piech. 19.03.1939, 32 pp – dowódca I Batalionu, odznaczony **KW, KZs**, w 1939 r. odznaczony **KW2**, w AK ppłk odznaczony **VM**, [+ 1945 zamordowany na Zamku Lubelskim przez NKWD i UB];
110. **Jaworski** Mieczysław Józef/Stanisław, ur. 17.02.1897 Andrychów, u. 1907/08-1913/14, a. mw 8.10.1915, kpt. sł. st. art. 1.01.1936, O II SG, odznaczony **OO P5, KZs**;
111. **Jura** Jacek Aleksy, ur. 17.07.1896 Kęty, u. 1907/08, ppłk piech. 19.03.1939, dowódca Baonu KOP „Kleck”, odznaczony **VM, KW2, KZz, KZs**;
112. **Juszczakiewicz** Stanisław, ur. 21.10.1897 Biała, u. 1914/15-1915/16, a. mw 8.10.1915, mjr sł. st. piech. 1.01.1936, 25 pp – dowódca II Batalionu, odznaczony **VM, KZz**, w AK płk, Szef Biura Pers. KG AK, w Powstaniu Warszawskim odznaczony **VM4**;
113. **Kamski** później **Kamski-Milan** Maksymilian, ur. 18.10.1895 Trzebieńczyce, u. 1910/11-1913/14, a. mw 26.03.1915, gen. bryg. sł. st. 19.03.1939, dowódca 17 DP, odznaczony **VM, KNzM, OO P4, KW4, KZz2**, w 1939 r. i PSZ odznaczony **VM4 i KW4**;
114. **Karolus** Stanisław Jan, ur. 3.08.1898 Oświęcim, u. 1908/09, mjr sł. st. piech. 1.01.1935, 11 pp – dowódca III Batalionu, odznaczony **KZz, MN**, w PSZ ppłk i płk;
115. **Kaschny/Kaszny** Franciszek, ur. 8.09.1897 r. Brzezinka, u. 1907/08-1917/18, a. mw

- 1.10.1918, mjr sł. st. lotn. 19.03.1938, 3 pl, Baza Lotnicza Poznań – dowódca oddziału portowego, odznaczony **KN, KW, KZz** [+ 18.03.1940 w PSP zginął śmiercią lotnika];
116. **Klauzner/Klausner** Jozef, ur. 29.10.1896 Mucharz, u. 1908/09-1913/14, a. ext. 12.10.1916, kpt. sł. st. int. dypl. [z w.s.w.] 1.01.1931, 14 DP – oficer intendenty, odznaczony **KZs**, po 1945 r. mjr LWP;
117. **Komędera/Komendera** Stefan Karol/Stanisław, ur. 21.07.1893 Brzezinka, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, ppłk piech. 19.03.1939, 71 pp – zastępca dowódca pułku, odznaczony **KN, KW2, KZz, KZs**;
118. **Komorowski** Adam Mieczysław, ur. 5.11.1897 Skałat, a. mw 15.10.1918, kpt. piech. 15.08.1924, 19 pp – dowódca 9 Kompanii, odznaczony **MN, KZs**, [+ 1940 Charków];
119. **Kraus** Jan Józef, ur. 21.10.1894 Strzałkowo, u. 1905/06-1908/09, mjr sł. st. piech. 1.07.1925, komendant PKU/KRU Hrubieszów, odznaczony **VM, KN, KW2, KZz**, [+ 1940 Charków];
120. **Krupnik** Józef, ur. 24.12.1893 Wieprz, u. 1906/07, kpt. sł. st. adm. [piech.] 1.06.1919, Szkoła Podoficerów Piechoty dla Małoletnich nr 1 – zastępca komendanta do spraw gospodarczych, odznaczony **MN, KZs**;
121. **Kubica** Franciszek Tadeusz, ur. 1.10.1894 Regulice, u. 1909/07-1913/14, a. 1914 w terminie jesiennym 5.09.1914, kpt. sł. st. adm. [piech.] 1.06.1919, Kadra Floty – oficer mobilizacyjny, odznaczony **KZs**;
122. **Kublin** Józef Wojciech, ur. 25.02.1895 Wadowice, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, kpt. sł. st. [san.] zdr. 1.01.1931, 1 Szp. Okr. – oficer mobilizacyjny, odznaczony **MN, KZs**;
123. **Kurdziel** Antoni, ur. 16.01.1895, u. 1907/08, kpt. sł. st. piech. 1.01.1930, 73 pp – adiutant IV Batalionu, odznaczony **KN, KZs**;
124. **Kuś** Józef Michał, ur. 28.08.1886 Nidek, u. 1899/900-1903/04, dr wnl, ppłk sł. st. zdr. lek. 1.01.1933, 37 pp – naczelny lekarz pułku, odznaczony **KZz**, [+ 1940 Charków];
125. **Kuś** Kazimierz Aleksander, ur. 1.12.1896 Nidek, u. 1909/10-1913/14, a. mw 12.07.1918, ppłk dypl. sł. st. art. 19.03.1938, Dep. Art. MSWojsk. – szef Wydziału Wyszkożenia, odznaczony **VM, KN, KW, KZs**, w PSZ płk, odznaczony **KW** i **KZz z mieczami**, 11.11.1990 r. mianowany gen. bryg. WP;
126. **Małusecki** Alojzy Stanisław, ur. 1.04.1897 Śleszowice, u. 1909/10-1916/17, a. mw 17.05.1918, kpt. sł. st. piech. 1.01.1928, 12 pp, odznaczony **KW2, KZs**, w AK mjr;
127. **Masny** Karol, ur. 27.12.1887 Wadowice, u. 1899/900-1902/03, gen. bryg. 19.03.1939 r., szef Departamentu Intendenty MSWojsk., odznaczony **KN, OO P4, KW4, KZz**;
128. **Maszlanka** Bronisław, ur. 14.06.1897, u. 1907/08-1913/14, ppłk dypl. sł. st. art.

- 19.03.1939, Inspektorat Armii we Lwowie – III oficer sztabu, odznaczony **KN, KW2, KZs**, w PSZ płk, odznaczony **KZz z mieczami**, po 1945 r. płk LWP, represjonowany;
129. **Mazurek** Karol Wincenty, ur. 23.09.1895 Żywiec, u. 1905/06-1912/13, a. 1913 z odznaczeniem, mgr praw, mjr sł. st. int. dypl. [z w.s.w.] 10.03.1939, Szkoła Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich, Baza Lotnicza Krosno – zastępca komendanta ds. intendencji, odznaczony **KZs**;
130. **Medwicz** Roman Zbigniew Józef, ur. 26.01.1887 Kolbuszowa, u. 1899/900-1903/04, dr praw, płk sł. st. KS [audytor] 19.03.1938, szef WSO V, odznaczony **KZz**;
131. **Miodoński** Antoni, ur. 26.03.1889 Żywiec, u. 1899/900-1906/07, a. 1908, ks., dziekan (płk) sł. st. 19.03.1938, szef Duszpasterstwa Katolickiego DOK X, odznaczony **KW2, KZz**, w PSZ dziekan PSP, odznaczony **KZz z mieczami**;
132. **Miodoński** Stanisław Jakub, ur. 15.03.1893 Andrychów, u. 1904/05-1910/11, mjr sł. st. adm. [piech.] 19.03.1939, PKU/KRU Równe – kierownik I referatu (ewidencji), odznaczony **KW, KZs**, w AK i NSZ ppłk;
133. **Miodoński** Szymon, ur. 22.06.1889 Radziechowy, u. 1903/04-1907/08, płk sł. st. int. dypl. [z w.s.w.] 1.01.1935, szef Intendencji DOK V, odznaczony **KN, OO P4, KW, KZz**;
134. **Moskal** później **Moskalewicz** Władysław Franciszek, ur. 20.06.1897 Wadowice, u. 1907/08-1915/16 prywatysta, mgr farm., kpt. sł. st. [san.] zdr. 1.01.1933, kierownik Zaopatrzenia Sanitarnego – oficer Centrali Odbiorczej, odznaczony **KZs**, [+ 2.03.1942 rozstrzelany w Puszczy Kampinoskiej];
135. **Nidecki** Jan Michał, ur. 24.09.1892 Radocza, u. 1904/05-1911/12, a. 1912, kpt. sł. st. adm. [piech.] 1.06.1919, Szkoła Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich – kierownik nauczania ogólnego, odznaczony **KZs**, [+ 1940 Katyń];
136. **Nowak** Adam/Adam Otton, ur. 30.01.1893 Stanisławow, u. 1906/06-1911/12, a. 1912 w terminie jesiennym, kpt. sł. st. san. [zdr.] 19.03.1937, CWSan. – dowódca kompanii gospodarczej, odznaczony **KN, KW3, KZs**, [+ 1940 Starobielsk];
137. **Nowak** Karol Ignacy, ur. 8.09.1889 Lachowice, u. 1900/01-1909/10, a. 1910 z odznaczeniem, płk sł. st. art. 1.01.1927, dowódca 6 Grupy Artylerii, odznaczony **VM, KN, OO P4, KW, Kzz2**;
138. **Olbrycht** Bruno Edward, ur. 6.10.1895 Sanok, u. 1907/08-1913/14, a. mw 23.03.1915, gen. bryg. sł. st. 19.03.1937, komendant CWPiech., odznaczony **VM, KN, OO P4 i 5, KW, KZz**, w AK inspektor KG i dowódca GO „Śląsk Cieszyński”, po 1945 r. w LWP – gen. dyw., odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu III kl. i pośm. Krzyżem Partyzanckim;
139. **Pająk** Albin, ur. 15.12.1897, u. 1909/10-1913/14, mjr sł. st. art. 1.01.1935, Dywizjon

- Pomiarów Artylerii – I zastępca dowódcy dywizjonu, odznaczony **KW**, **MN**, **KZs**, [+ 4.09.1939 Aleksandrow Kujawski];
140. **Peters** Jan Maria/Marian, ur. 6.06.1897 Kraków, u. 1910/11-1915/16, a. mw 20.03.1916, mjr sł. st. br. panc. gr. techn. 19.03.1938, kierownictwo Zaopatrzenia Broni Pancernych – kierownik referatu zakupów, odznaczony **KW**, **KZz**;
141. **Pikoń** Stanisław, ur. 1896, u. 1908/09-1911/12, kpt. sł. st. int. 19.03.1937, 7 bpanc. – oficer administracyjny, odznaczony **KZs**, [+ 11.09.1939 Brańsk];
142. **Popiel** Józef, ur. 20.01.1894 Palczowice, u. 1905/06-1913/14, a. 1914 w terminie jesiennym 5.09.1914, mjr sł. st. art. 1.01.1930, DOK IV – oficer sztabu OPL, odznaczony **KN**, **KZs**;
143. **Pukło** później **Mroziński** Kazimierz Tadeusz, ur. 18.03.1898 Wadowice, u. 1909/10-1910/11, mjr sł. st. art. 19.03.1938, MSWojsk. – dowództwo Artylerii Przeciwlotniczej – szef Wydziału Broni, odznaczony **KZz**, **MN**, **KZs**, [+ 1940 Charków];
144. **Rosner** Franciszek, ur. 22.11.1895, u. 1907/08-1908/09, mjr dypl. sł. st. art. 1.01.1936, O I SG Wydział Organizacyjny – kierownik samodzielnego referatu służb, odznaczony **KW**, **KZs**, [+ 1940 Charków];
145. **Różański** Władysław Jan, ur. 26.06.1898 Zarzecze, u. 1909/10-1915/16, a. mw 19.05.1916, kpt. sł. st. int. dypl. [z w.s.w.] 1.01.1932, 6 DP – oficer intendenty, odznaczony **KN**, **KW4**, **KZs**;
146. **Schindel** Feliks/Szczęśny Jan, ur. 27.05.1899 Wadowice/Kraków, u. 1909/10-1913/14, kpt. sł. st. piech. 1.01.1935, Baon KOP „Słobódka” – adiutant, odznaczony **MN**, **KZs**, [+ 1940 Katyń];
147. **Semik** Tadeusz Franciszek, ur. 26.08.1899 Sucha, u. 1915/16-1918/19, kpt. sł. st. piech. 1.01.1934, Baon KOP „Czortów” – dowódca 1 Kompanii km, odznaczony **KZs**, w 1939 r. odznaczony **VM**;
148. **Skoczyła** Szymon, 27.10.1894 Kozy, u. 1906/07-1913/14, a. 1914, ppłk sł. st. tab. 19.03.1938, dowódca 5 dtab., odznaczony **KN**, **KW2**, **KZz**, [+ 1940 Charków];
149. **Sordyl** Karol Józef, ur. 24.10.1898 Wadowice, u. 1909/10-1916/17, a. mw 5.02.1917, kpt. sł. st. piech. 1.01.1928, 67 pp, [+ 1940 Charków];
150. **Sordyl** Stefan Antoni, ur. 3.10.1897 Brzezinka, u. 1910/11-1915/16, kpt. sł. st. żand. 1.01.1932, 9 dżand. – II zastępca dowódcy [kwatermistrz], odznaczony **KZs**, [+ 1940 Charków];
151. **Stopka** później **Starzewski** Edward Tadeusz, ur. 6.09.1895 Wadowice, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, kpt. sł. st. adm. [art.] 1.01.1928, 2 dpoc. Panc., odznaczony **KW**, **MN**, **KZs**, [+ 1945 Gmund];

152. **Szpadrowski** Kazimierz Stanisław, ur. 1.03.1899 Krościenko, u. 1909/10-1916/17, a. mw 14.12.1916, mjr dypl. sł. st. art. 1.01.1935, 6 pac – dowódca III Dywizjonu, odznaczony **KW, KZz, MN, KZs**, [+ 1940 rozstrzelany w Moskwie];
153. **Tobiasiewicz** Antoni, ur. 9.05.1891 Kęty, u. 1905/06-1907/08 z odznaczeniem, mjr sł. st. piech. 1.01.1930, 52 pp – II zastępca dowódcy pułku [kwatremistrz], odznaczony **KW, KZz**;
154. **Tomicki** Marian Konstanty Karol, ur. 8.09./12.1896 Ocieka, [uczeń G. II w Rzeszowie], a. mw 25.02.1915, ppłk dypl. sł. st. piech. 1.01.1936, O IV SG, odznaczony **KN, OO P5, KW4, KZs**, [+ 1939 Rumunia];
155. **Turyczyn** Władysław Paweł, ur. 18.01.1894 Maków, u. 1904/05-1912/13, a. 1913, ppłk piech. 1.01.1936, PUWFiPW – szef Wydziału PW, odznaczony **VM, KN, OO P5, KW, KZz**;
156. **Wądrzyk** Karol Jan, ur. 6.07.1893 Głębowice, u. 1907/08-1912/13, a. 1913, mjr sł. st. int. 19.03.1938, zarządca Składnicy Mundurowej nr 3 w Poznaniu, odznaczony **KW, KZz**, [+ 1940 Charków];
157. **Weigel** Adolf, ur. 17.06.1893 Lwów, u. uczeń G. VI we Lwowie, składał w Wadowicach egz. uzupełniający 12.06.1915, kpt. sł. st. tab. 19.03.1937, 51 pp – dowódca komp. gosp. i oficer taborowy, [+ 1940 Ukraina];
158. **Węda** Michał Franciszek/Franciszek Michał, u. 1904/05-1911/12, a. 1912 z odznaczeniem, mjr sł. st. piech. 1.01.1928, komendant PKU/KRU Częstochowa, odznaczony **VM, KZz2**, [+ 1940 Katyń];
159. **Widlarz** Wojciech, ur. 14.01.1894 Chocznią, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, mjr sł. st. adm. [int.] 1.01.1933, korpus kontrolerów, odznaczony **KZz, KZs**;
160. **Winiarski** Władysław Marian, ur. 27.11.1892 Lwów, a. ext. 16.07.1915, ppłk dypl. sł. st. piech. 1.01.1930, dowódca 63 pp, odznaczony **VM, KN, OO P5, KW4, KZz**;
161. **Zachariasiewicz** Feliks Aleksander Krzysztof, ur. 18.06.1902 Czerniowce, u. 1915/16-1920/21, a. 1921, kpt. sł. st. sap. 19.03.1937, 5 bsap., odznaczony **KZs**, [+ 1940 Katyń];
162. **Zagórski** Julian Witold/Witold, ur. 4.02.1891 Zawadka, u. 1903/04, mjr sł. st. KS [audytor] 1.01.1931, WSO II w Lublinie – sędzia orzekający, odznaczony **KZz**;
163. **Zajac** Bolesław Stefan, ur. 30.03.1892 Rzeszów, u. 1903/04-1909/10, a. 1911 w terminie zimowym, kpt. sł. st. int. 1.06.1919, zarządca Składnicy Materiału Intendenckiego nr 6 we Lwowie, odznaczony **KN, KW3, KZs**, [+ 1940 Charków];
164. **Zajac** Józef, ur. 14.03.1891 Rzeszów, u. 1903/04-1908/09, a. 1909 z odznaczeniem, dr filozofii, pilot, gen. bryg. sł. st. 15.08.1924, inspektor Obrony Powietrznej Państwa –

dowódca Obrony Przeciwlotniczej MSWojsk., odznaczony **VM, KN, OO P4, KW4, KZz2, KZWŁŚr.**, w PSZ gen. dyw. odznaczony **KZz z mieczami**;

165. **Zajac** Stefan, ur. 26.12.1895 Rzeszów, u. 1906/07-1913/14, a. mw 10.11.1914, ppłk sł. st. piech. 1.01.1934, dowódca 32 pp, odznaczony **VM, KN, OO P5, KW4, KZz**, w 1939 r. odznaczony **VM4**;

Oficerowie w stanie spoczynku, rezerwy i pospolitego ruszenia do 1933 r.³⁰

166. **Adler** Herman, ur. 16.04.1896 Rzeszów, u. 1914/15 (pryw.), ppor. rez. Piech., 3 ppleg., PKU Rzeszów;

167. **Allerhand/Allerhand-Różniecki** Henryk Joachim, ur. 15.09.1896 Rzeszów, u. 1914/15 (pryw.), por. rez. piech., 52 pp, PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN** zweryfikowanym na **KN**;

168. **Babiński** Aleksander, ur. 4.01.1889 Roczyny, u. 1901/02-1908/09, a. 1909, por. rez. piech., OKO V, PKU Wadowice;

169. **Babiński** Stanisław Jan, ur. 6.06.1895 Andrychów, u. 1906/07-1913/14, a. 1914, ppor. rez. piech., OKO V, PKU Dębica;

170. **Baca** Józef Jan, ur. 5.06.1889 Las, u. 1901/02-1907/08, por. st. sp. uzbr. 1.12.1920 k. 8, OKO V, PKU Nowy Targ;

171. **Bacz** Mieczysław, ur. 17.10.1895 Podgórze, [u. IV G. w Krakowie], mw 18.03.1915, por. rez. lotn. pil. w 1928 r. przen. do rez. z 6 pl;

172. **Baczak** Kazimierz Antoni, ur. 3.01.1892 Kęty, u. 1903/04-1906/07, dr, kpt. posp. rusz. piech., OKO I, PKU Warszawa Miasto III;

173. **Bala/Bala** Marian Antoni, ur. 13.09.1895 Piaski Wlk., u. 1906/07-1915/16, a. mw 18.10.1918, por. rez. Piech.;

174. **Banaś** Stanisław, ur. 25.04.1889 Wadowice, u. 1901/02-1904/05, kpt. st. sp. inż. i sap., odznaczony **KW, KZOŚI.**;

175. **Baścik** Karol Kazimierz, ur. 24.01.1892 Kęty, u. 1903/04/1904/05, por. rez. Piech.;

176. **Baścik** Stanisław Franciszek, ur. 13.01.1897 Kęty, u. 1908/09, por. rez. piech., bez przydziału ze względu na nieznaną adres zamieszkania;

177. **Batko** Franciszek, 24.11.1885/1884 Sygneczów, u. 1901/02-1902/03, por. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;

178. **Bak** później **Bogdanowski** Wincenty, ur. 31.01.1894 Ślemień, u. 1905/06-1912/13,

---

³⁰ Jeżeli nie podano innej daty starszeństwa w przypadku oficerów rez., posp. rusz. i st. sp., było to starszeństwo z dniem 1.06.1919 r., czyli najwyższe w WP, określane także jako weryfikacyjne, gdyż było nadawane automatycznie po uporządkowaniu spraw personalnych tworzącej się armii polskiej. Nawet jeżeli oficer miał w dawnej armii zaborczej wyższe starszeństwo, w wyniku zatwierdzenia wcielenia do korpusu oficerskiego WP otrzymywał je z dniem 1.06.1919 r.

- a. 1913, dr, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
179. **Bąkowski** Stefan Mikołaj Teofil, ur. 8.06.1896 Baranów, u. 1907/07-1913/14, a. 1914 z odznaczeniem, kpt. rez. piech. 2.01.1932, 18 pp, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **VM**;
180. **Bąkowski** Zygmunt Antoni, ur. 10.10.1899 Żywiec, u. 1910/11-1917/18, por. rez. adm. 1.06.1921, PKU Pińczów;
181. **Bedronek** Ignacy, ur. 29.07.1893 Wieliczka, u. 1910/11, a. ext. 11.10.1915, por. rez. piech., 6 psp, PKU Grodek Jagielloński;
182. **Beker/Bekker/Becker** także **Bekker-Byliński** Władysław Kazimierz, ur. 13.02.1891 Wilkowice, u. 1910/11, kpt. st. sp. int. dypl., PKU Żywiec, odznaczony **KW** i **MN**;
183. **Beranek** Stanisław Klemens, ur. 11.11.1877 Andrychów, u. 1887/88-1894/95, a. 1895, ppor. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
184. **Betleja** Edward, ur. 14.07.1897 Zator, u. 1911/12-1913/14, kpt. st. sp. piech. 1.07.1925, OKO V, PKU Miechów;
185. **Betleja** Tadeusz ur. 21.04.1901 Zator, u. 1911/12-1918/19, a. 1919, dr, por. rez. piech. 1.01.1936, 74 pp, PKU Wadowice [+ 1939];
186. **Bezwiński** Jan Kanty, ur. 26.09.1891 Kęty, u. 1903/04-1908/09, mgr farmacji, por. rez. san. [zdr.] apt.;
187. **Białek** Roman Ignacy, ur. 21.01.1891 Żywiec, u. 1905/06-1909/10, a. 1910, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Żywiec, [+ 1940 Katyń];
188. **Biel** Franciszek, ur. 1.12.1897 Łękawica, u. 1910/11-1916/17, a. mw 10.04.1919, ppor. rez. tab., Kadra 1 dtab., PKU Warszawa Miasto III, [+ 1940 Katyń];
189. **Bielenin** Anastazy Urban, ur. 19.04.1893 Chocznią, u. 1904/05-1907/08, kpt. st. sp. piech./adm. 1.12.1920, PKU Warszawa Miasto III;
190. **Bielenin** Eugeniusz Stanisław, ur. 3.07.1891 Kęty, u. 1902/03-1910/11, a. 1911, por. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
191. **Bieleś** Czesław Mieczysław/Władysław, ur. 7.01.1888 Jordanów, u. 1900/01, kpt. rez. piech., OKO II, PKU Równe;
192. **Bielewicz** Antoni Adolf, ur. 23.05.1870 Frydrychowice, u. 1882/83-1889/90, a. 1890, kpt. rez. Piech.;
193. **Bieliński** Bolesław Władysław Roman, ur. 9.08.1876/1878 Jasło, u. 1892/93-1896/97, a. 1897, dr, mjr st. sp. int.;
194. **Bieniek** Franciszek, ur. 22.07.1893 Rychwałd, u. 1905/06-1911/12, dr praw, por. rez. piech., 75 pp, PKU Katowice;
195. **Bier** Leonard, ur. 25.09.1872 Kęty, u. 1887/88-1889/90, a. 1890, dr wnl, kpt. rez.

- san. [zdr.] lek.;
196. **Bigo** Zbigniew Bronisław, ur. 6.09.1899 Mielec, u. 1916/17, a. mw 15.02.1918, ppor. rez. piech., 8 ppleg., PKU Warszawa Miasto III;
  197. **Bilczewski** Eugeniusz, ur. 3.07.1894 Wiedeń, u. 1905/06-1906/07, por. rez. piech., 20 pp, PKU Żywiec;
  198. **Bilczewski** Józef, ur. 18.10.1895 Heczmarowice, u. 1906/07, inż., ppor. posp. Rusz. łączn. 1.07.1925, OKO V, PKU Żywiec;
  199. **Bobrzyński** Mieczysław, ur. 11.01.1876 Wadowice, u. 1886/87-1887/88, ppłk st. sp. int. 1.07.1923, PKU Kraków Miasto;
  200. **Borek** Władysław Jan, ur. 24.06.1899 Ulanów, u. 1909/10-1916/17, a. 14-15.06.1917, ppor. rez. piech. 1.09.1929, 55 pp, PKU Jarocin, [+ 1940 Charków];
  201. **Borth/Bort** Władysław, ur. 24.06.1882 Kozy, u. 1905/06-1912/13, a. 1913 z odzn., dr praw, mjr rez. KS [audytor];
  202. **Brand** Wilhelm Waldemar, ur. 9.08.1896 Tarnów, a. mw 14.11.1916, ppor. rez. int. 1.07.1925, PKU Tarnów;
  203. **Brożek** Józef Tadeusz/Tadeusz Józef ur. 2.01.1896 Kraków, u. 1906/07, ppor. rez. piech., 1 ppleg., PKU Wilno Miasto;
  204. **Bryzek** Antoni, 5.06.1879 Bulowice, u. 1891/92-1898/99, a. 1899, por. posp. Rusz. piech., OKO X, PKU Jarosław;
  205. **Bryzek** Jan Kanty, ur. 18.10.1881, u. 1895/96-1901/02, a. 1903, mjr posp. Rusz. KS [audytor], PKU Warszawa Miasto III;
  206. **Bujak** Kazimierz, ur. 18.02.1899, u. 1909/10-1916/17, a. mw 22.06.1918, kpt. rez. art. 19.03.1939, 21 pal, PKU Wadowice;
  207. **Bukowczan** Józef, ur. 5.03.1887 Cięcina, u. 1900/01, mjr st. sp. int. dypl., PKU Kraków Miasto;
  208. **Caputa** Józef, ur. 30.05.1894 Zabłocie, u. 1906/07-1913/14, a. mw 8.11.1918, por. rez. int. 19.03.1939, PKU Żywiec;
  209. **Ceratkiewicz** August/Gustaw, ur. 10.04.1882 Palczowice, u. 1894/95-1900/01, rtm. posp. rusz. kaw., OKO II, PKU Zamość; odznaczony **VM**, **KN**, **KW**;
  210. **Chlebus/Chlebuś** Józef/Henryk Józef, ur. 2.06.1893 Rudze, u. 1905/06-1907/08, por. rez. piech., 59 pp, PKU Poznań Miasto;
  211. **Chodorowski** Józef Tadeusz, ur. 14.02.1890, u. 1901/02-1909/10, a. 1910, dr, kpt. rez. piech., 68 pp, PKU Poznań Miasto, odznaczony **KN**;
  212. **Chojecki** Karol Walerian, ur. 15.09.1895 Wadowice, u. 1906/07-1909/10, ppor. rez. adm. san. [zdr.], KZ 2 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;

213. **Cholewka** Władysław, ur. 25.05.1885 Inwałd, u. 1896/97-1903/04, a. 1905, dr wnl, mjr rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Żywiec;
214. **Choraży** Bronisław, ur. 13.10.1897 Skawinki, u. 1910/11-1915/16, por. rez. piech., OKO I, PKU Warszawa Miasto III, [oficer PP];
215. **Chrapek** Jozef, ur. 1.03.1892 Frydrychowice, u. 1904/05-1912/13, a. 1913 w terminie jesiennym, ks., kpl. (kpt.) rez.;
216. **Chrząszcz** Michał Aleksander Ludwik, ur. 23.12.1901 Graboszyce, u. 1912/13-1913/14, ppor. posp. rusz. kaw. 1.01.1927, OKO V, PKU Wadowice, odznaczony **MN**;
217. **Cieply** Józef, ur. 20/22.11.1902 Jaśkowice, u. 1916/17, por. rez. br. panc. 19.03.1939, Kadra 10 dsam., PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KW**, [+ 1940 Katyń];
218. **Cyankiewicz** Jan, ur. 29.03.1887/1889 Zembrzyce, u. 1898/99-1904/05, kpt. rez. san. [zdr.] plek., KZ 1 Szp. Okr., PKU Warszawa Miasto III;
219. **Cyankiewicz** Leon Marian, ur. 5.04.1885 Lachowice, u. 1896/97-1902/03, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Katowice;
220. **Cyankiewicz** Stanisław Jan, ur. 22.05.1884 Stryszawa, u. 1896/97-1902/03, a. 1904, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto, [+ 1940 Katyń];
221. **Czarnota** Jan, ur. 4.12.1889 Sporysz, u. 1902/03-1910/11, inż., kpt. st. sp. geogr. 15.08.1924, PKU Sosnowiec, odznaczony **MN**;
222. **Czekaj** Ludwik, ur. 11.08.1891 Babice, u. 1901/02-1902/03, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 10 Szp. Okr., PKU Stryj;
223. **Czeżowski** Edward, ur. 30.01.1899 Buczacz, u. 1916/17, a. mw 20.12.1916, por. st. sp. art. 1.07.1919, OKO VI, PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN**;
224. **Czuba** Alojzy, ur. 12.03.1895 Łękawica, u. 1908/09-1916/17, a. mw 18.06.1917, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Wadowice;
225. **Ćwiertnia** Franciszek, ur. 13.01.1896 Kęty, u. 1907/08, por. posp. rusz. Piech., OKO V, PKU Bielsko na Śląsku;
226. **Dadej** Kazimierz Władysław, ur. 2.10.1886 Drohobycz, u. 1896/97-1902/03, a. 1904, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Nowy Targ, [+ 1940 Charków];
227. **Danek** Franciszek, ur. 21.01.1879 Wilamowice, u. 1890/91-1898/99, a. 1899, kpt. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Wadowice;
228. **Daniel** Ryszard Jakub, ur. 17.03./05.1887 Wadowice, u. 1897/98-1903/04, a. 1905, dr praw, por. rez. piech., OKO V, PKU Wadowice;
229. **Dębski** Jozef, ur. 19.03.1895 Bachowice, u. 1908/09-1911/12, ppor. rez. piech. 3 ppleg., odznaczony **VM**, **KN**;
230. **Dickman/Dickmann** później **Wojna** Ludwik, ur. 12.11.1864 Kraków, u. 1875/76-

- 1878/79, prawnik, kpt. rez. piech., 12 pp;
231. **Długoszewski/Długoszowski** Feliks, ur. 30.05.1895/1896 Kraków, u. 1907/08-1913/14, a. mw 11.03.1915, por. rez. piech., 75 pp, PKU Katowice;
232. **Dobrodzicki** Adam, ur. 8.04.1882 Wadowice, u. 1894/95-1900/01, a. 1902, mjr posp. rusz. piech., OKO V, PKU Nowy Targ, odznaczony **VM, KN, OO P4, KW4**, [+ 1944 Warszawa/Prószków?];
233. **Dobrowolski** Wilhelm, ur. 7.11.1896 Trembowla, u. 1915/16, a. mw 30.11.1915, mgr, por. posp. rusz. piech., OKO II, PKU Łuck;
234. **Drabik** Władysław Leon, ur. 11.01.1881 Tarnawa Dln., u. 1892/92-1899/900, a. 1900, profesor gimnazjalny, kpt. posp. rusz. art., OKO VI, PKU Stanisławów, odznaczony **KZz** [+ 1941];
235. **Drapella** Włodzimierz Stanisław, ur. 21./31.01./02 1894 Sucha, u. 1904/05-1910/11, kpt. rez. piech., 21 pp, PKU Warszawa Miasto III;
236. **Drozdowski** Antoni, ur. 4.12.1887 Lachowice, u. 1899/900-1903/04, por. rez. piech., OKO V, PKU Wadowice;
237. **Dworak** Antoni Jan, ur. 12.06.1887 Wadowice, u. 1899/900-1905/06, a. 1907, inż., kpt. posp. rusz. art., OKO X, PKU Kielce;
238. **Dwornik** Stefan Wincenty Bartłomiej, ur. 28.07.1889 Sławków, u. 1902/03-1903/04, mjr st. sp. piech., OKO V, PKU Wadowice, odznaczony **OO P5, KW**, [+ 1940 Charków];
239. **Dyduch** Wincenty, ur. 6.01.1899 Lachowice, u. 1913/14-1916/17, a. 1922, dr wnl, ppor. rez. san. [zdr.] lek. 1.07.1921, KZ 7 Szp. Okr., PKU Gniezno;
240. **Ellnain/ELLnein** Kazimierz Roman, ur. 3.04.1896 Sokołów, u. 1908/09-1913/14, por. st. sp. adm., PKU Kraków Miasto;
241. **Erychleb** Jan Józef, ur. 8.04.1887 Brody, u. 1899/900-1905/06, mgr farm., por. rez. san. [zdr.] apt., KZ 5 Szp. Okr., PKU Nowy Targ;
242. **Feldman/Feldmann** Izak, ur. 24.06.1889 Wadowice, a. 1908, dr praw, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Bielsko na Śląsku;
243. **Figwer** Józef Michał, ur. 24.09.1896 Wilamowice, u. 19102/13-1915/16, a. mw 17.10.1916, dr praw, kpt. rez. piech. 2.01.1932, 16 pp, PKU Dębica;
244. **Fischgrund** Maksymilian/Max, ur. 20.04.1895 Budzów, u. 1906/07-1913/14, a. mw 22.04.1918, ppor. rez. piech., 65 pp;
245. **Fonferko** Adam Stefan, ur. 22.12.1875 Wadowice, u. 1886/86-1893/94, a. 1894 z odznaczeniem, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., 10 bsan.;
246. **Frister** Wilhelm, ur. 7.10.1888, u. 1898/99-1904/05, a. 1907, dr praw, por. rez. art., OKO V, PKU Bielsko na Śląsku;

247. **Froncz** Stanisław, ur. 30.03.1891 Wadowice, u. 1904/05-1911/12, a. 1912, por. rez. int., PKU Wadowice;
248. **Gancarz** Stefan Władysław, ur. 8.12.1900, u. 1916/17-1917/18, ppor. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Wadowice, odznaczony **KW2**, **MN**;
249. **Ganczarski** Artur Alfred, ur. 6.04.1878 Zakopane, u. 1890/91-1993/94, prawnik, płk st. sp. KS [audytor], PKU/KRU Lublin Miasto;
250. **Gedl** Edgar/Edgard Zbigniew, ur. 31.03.1885 Wadowice, u. 1895/96-1901/02, a. 1903, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Krakow Miasto;
251. **Gedl** Tytus Przemysław, ur. 8.08.1899 Wadowice, u. 1909/10-1916/17, a. 1917 prywatysta służący w wojsku 27.12.1917, ppor. posp. rusz. art. 1.06.1923, OKO V, PKU Królewska Huta;
252. **Geppert** Franciszek Ksawery Edward Władysław/Franciszek Władysław, ur. 3.12.1892 Lwów, u. 1903/04-1910/11, a. 1911 z odznaczeniem, dr, rtm. Posp. rusz. kaw., OKO VI, PKU Rawa Ruska;
253. **Geppert** Marian Władysław Hipolit, ur. 8.02.1887 Krakow, u. 1899/900-1903/04, a. 1905 z odznaczeniem, dr praw, rtm. rez. kaw., OKO I, PKU Warszawa Miasto III;
254. **Geras** Władysław, ur. 29.05.1898, u. 1911/12-1916/17, por. st. sp. piech. 1.06.1921, OKO V, PKU Kraków Miasto, odznaczony **KN**;
255. **Gergovich** Tadeusz Marian Jan, ur. 11.06.1898, u. 1908.09-1911/12, ks., kpl. (kpt.) rez. 1.01.1927;
256. **Giebułtowski** Stanisław Jerzy, ur. 24.10.1896, u. 1912/13-1913/14, ppor. rez. piech. 1.05.1921, 9 ppleg., PKU Zamość;
257. **Goldberger** później **Górczyński** Leopold/Leib, ur. 19.09.1895 Wadowice, u. 1906/07-1913/14, a. mw. 27.12.1897, dr praw, por. rez. adm. san.;
258. **Górkiewicz** Czesław Wiktor, ur. 21.10.1884 Lgota, u. 1895/96-1900/01, a. 1903, mr praw, ppłk st. sp. art., OKO I, PKU Mińsk Mazowiecki, odznaczony **KW3**;
259. **Graca** Władysław, ur. 18.02.1900 Wadowice, u. 1910/11-1918/19, por. st. sp. piech. 1.09.1920; 12 pp;
260. **Gross** Mojżesz/Edmund, ur. 12.09.1887 Brzeźnica, u. 1898/99-1902/03, a. 1906, dr wnl, ppłk st. sp. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Nowy Targ, odznaczony **VM**, **KN**, **KW4**;
261. **Gruszecki** Wojciech, ur. 4.04.1894 Godziszka Nowa, u. 1908/09-1912/13, a. 1913 w terminie zimowym, dr wnl, kpt. st. sp. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Żywiec, odznaczony **KN**;
262. **Gruszczyk** Ignacy, ur. 1.02.1888 Zembrzyce, u. 1901/02-1906/07, por. rez. int.,

- PKU Kraków Miasto, [+ 1940 Charków];
263. **Gruszczyk** Józef, ur. 20.02.1880 Zembrzyce, u. 1891/92-1898/99, a. 1899, kpt. posp. rusz. art., OKO V, PKU Wadowice;
264. **Guzdek** Wincenty Piotr, ur. 30.03.1873 Inwałd, u. 1887/88-1894/95, a. 1895, prawnik, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
265. **Hajost** Jan, ur. 8.08.1895 Rzyki, u. 1908/09-1915/16, a. mw 21.10.1916, inż. leśnik, mjr rez. piech. 19.03.1939, 86 pp, PKU Wilejka, odznaczony **VM, KW**;
266. **Hałatek** Roman, ur. 17.07.1896 Kęty, u. 1907/08-1915/16, a. mw 30.11.1915, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Królewska Huta;
267. **Hauser** Mieczysław, ur. 25.09.1898 Kamień, u. 1915/16, a. 4.05.1916, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
268. **Hawiger** Roman Stanisław, ur. 23.08.1898 Wadowice, u. 1908/09-1916/17, a. mw 12.02.1917, por. rez. uzbr., Kadra 5 OSU, PKU Wadowice, [+ 19.09.1942 KL Auschwitz];
269. **Homme** Władysław Adolf Paweł, ur. 6.06.1871 Leżajsk, u. 1884/84-1885/86, mgr farm., płk st. sp. san. [zdr.] apt. 1.07.1923, KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto, odznaczony **VM, KN, KW4**, [+ 1939];
270. **Horak** Stefan Kazimierz, ur. 22.12.1892, u. 1907/08-1909/10, a. 1911 w terminie jesiennym, kpt. rez. piech., OKO I, PKU Radom, [+ 1940 Katyń];
271. **Horak** Wacław, ur. 7.09.1895, u. 1908/09-1910/11, ppor. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto, odznaczony **KN**;
272. **Humpola** Jan, ur. 19.12.1889 Sucha, u. 1902/03-1903/04 z odznaczeniem, ks., kpl. (kpt.) rez., odznaczony **OO P3, MN**;
273. **Huppert** Ignacy, ur. 10.01.1889 Barwałd Dolny, u. 1899/900-1905/06, a. 1907, dr praw, kpt. rez. KS [audytor], PKU Bielsko na Śląsku [+ 10.1942 rozstrzelany w więzieniu Montelupich w Krakowie];
274. **Huppert** Maurycy, ur. 6.05.1893 Gorzeń, u. 1904/05-1912/13, a. 1913 w terminie jesiennym, dr praw, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Wadowice;
275. **Jakubiec** Wawrzyniec, ur. 13.07.1885 Bierna, u. 1898/99-1904/05, a. 1906, por. rez. piech., OKO VI, PKU Stanisławów, [+ 30.08.1941 rozstrzelany w Pawełczach];
276. **Jankowski** Mieczysław Franciszek, ur. 1.11.1892 Wadowice, u. 1903/04-1911/12, a. 1912, ppor. rez. kaw., OKO I, PKU Łomża;
277. **Janowicz** Kajetan Antoni, ur. 3.01.1901, u. 1916/17, por. rez. tab. 1.01.1937, 6 dtab., PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN**;
278. **Januszyk** Franciszek Karol, ur. 23.04.1891 Isep, u. 1903/04-1910/11, a. 1911 z odznaczeniem, kpt. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Żywiec, odznaczony **KN**;

279. **Jetel** Stanisław Waclaw, ur. 19.09.1882 Jasienica, u. 1894/95-1898/99, płk st. sp. piech., OKO I, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KW2**, [+ 1940 Ukraina];
280. **Jędrzejowski** Władysław Piotr, ur. 19.10.1892 Sambor, u. 1908/09-1910/11, a. 1911, dr praw, por. rez. int., PKU Kraków Miasto, odznaczony **MN**;
281. **Jura** Stanisław Walerian, ur. 14.04.1885 Andrychów, u. 1897/98-1903/04, a. 1905, mjr st. sp. piech., OKO VIII, PKU Toruń;
282. **Jurecki** Franciszek, ur. 19.11.1893, u. 1905/06-1913/14, a. mw 5.11.1914, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Wadowice;
283. **Jurewicz** Zenon Alfred, ur. 12.12.1873 Stryj, u. 1893/94, a. 1894, kpt. posp. rusz. piech., OKO VI, PKU Lwów Miasto;
284. **Kaczmarz** Stefan Marian, ur. 20.03.1895, u. 1905/06-1906/07 z odznaczeniem, por. rez. uzbr. 19.03.1939, Kadra 10 OSU, PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN** [+1939 zginął podczas działań wojennych];
285. **Kamecki** Cyprian Franciszek, ur. 16.09.1877 Gumniska, u. 1889/90-1896/97, a. 1897, por. posp. rusz. piech., OKO X, PKU Ostrowiec;
286. **Kamiński** Alfred Władysław Wincenty, ur. 25.06.1887 Pilzno, u. 1897/98-1903/04, a. 1905 z odznaczeniem, dr praw, mjr rez. KS [audytor], PKU Wadowice, odznaczony **VM**;
287. **Kamiński/Kamiński** Erwin Walerian, ur. 29.08.1893 Oświęcim, u. 1903/04-1910/11, a.1911 w terminie jesiennym, dr, kpt. rez. uzbr., OKO I, PKU Biała-Bielsko, odznaczony **MN**;
288. **Kamiński** Oskar Władysław, ur. 25.02.1884 Königsberg (Klimkovice), u. 1901/02-1902/03, a. 1904, por. rez. piech., OKO VII, PKU Kościan;
289. **Kamski** Kazimierz, ur. 4.08.1879, u. 1893/94-1896/97, profesor gimnazjalny, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Katowice;
290. **Kania** Michał, ur. 10/19.09.1891 Łodygowice, u. 1903/04/1910/11, a. 1911, ks., kpl. (kpt.) rez.;
291. **Kantorek** Michał Ignacy, ur. 30/31.07.1886 Wadowice, u. 1897/98-1903/04, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 4 Szp. Okr., PKU Kutno;
292. **Kantorek** Roman Michał, ur. 5.08.1883 Czatkowice, u. 1897/98-1898/99, mgr praw, ppłk st. sp. piech. 1.01.1927, OKO VII, PKU Poznań Miasto;
293. **Kasperczyk** Michał, ur. 9.09.1890 Zator, u. 1901/02-1903/04, por. rez. piech., 74 pp, PKU Będzin;
294. **Kądziela** Jan, ur. 30.11.1894 Kierlikówka, a. 31.03.1915, por. rez. Piech., 71 pp, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KN**;
295. **Kempner** Władysław Adrian, ur. 20.02.1882 Stryj, u. 1900/01, a. 1902, rtm. Posp.

- rusz. kaw., OKO V, PKU Kraków Miasto;
296. **Klimecki** Stanisław Feliks, ur. 20.11.1883 Wola Przemysłowska, u. 1897/98-1898/99, dr praw, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto, odznaczony **KN** [+ 11.12.1942 rozstrzelany w rej. Kozie Górki w Puszczy Niepołomickiej];
297. **Kluger** Wilhelm Wolf, ur. 25.12.1885 Wadowice, u. 1896/97-1901/02, a. 1904, dr praw, kpt. rez. KS [audytor], PKU Wadowice;
298. **Kłapkowski** Bolesław, ur. 22.04.1897 Kolbuszowa, u. 1907/08-1913/14, a. mw 10.03.1915, dr praw, kpt. posp. rusz. art., OKO I, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KN** i **KW3**;
299. **Kłósak/Kłosak** Antoni Roman, ur. 1.02.1887 Cięcina, u. 1899/900-1906/07, a. 1908, ppor. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
300. **Koenner/Könnner** Edward Antoni Franciszek, ur. 5.02.1901 Wadowice, u. 1915/16-1919/20, a. 1920, ppor. rez. piech. 1.01.1931, 65 pp, PKU Grudziądz, [+ 1940 Katyń];
301. **Kolber** Józef, ur. 26.01.1901 Choczniak, u. 1911/12-1918/19, a. 1919, ks., kpl. (kpt.) rez. 1.08.1925;
302. **Kołomłocki** Władysław Tadeusz, ur. 27.06.1892 Wadowice, u. 1902/03-1904/05, por. rez. piech., OKO VII, PKU Jarocin, odznaczony **KN**, [+ 3.09.1939 Środa Wlkp.];
303. **Koniar** Henryk Edward, ur. 29.07.1892 Wadowice, u. 1905/06-1909/10, a. ext. 30.12.1916, ppor. rez. art., OKO IV, PKU Łódź Miasto II, odznaczony **KN**;
304. **Konieczny** Wojciech, ur. 15.07.1887 Poznachowice Górne, u. 1900/01-1906/07, a. 1908, profesor gimnazjalny, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
305. **Korn** Stanisław Walter, ur. 18.03.1888, u. 1898/99-1904/05, a. 1906, dr praw, ppor. rez. art., OKO V, PKU Wadowice;
306. **Kornicki** Wojciech, ur. 18.07/12.1874 Rzeszów, u. 1887/88, ppor. posp. rusz. san. [zdr.] apt., KZ 5 Szp. Okr., PKU Żywiec, odznaczony **MN**;
307. **Kostecki** Antoni, ur. 20.01.1896 Złoty Potok, u. 1917/18, a. mw 14.09.1918, por. rez. łączn. 19.03.1939, 6 bteleg., PKU Buczacz;
308. **Kowalczewski** Mieczysław Józef, ur. 27.12.1891 Wadowice, u. 1902/03-1910/11, a. 1911, ppor. rez. piech. 1.06.1923, OKO V, PKU Wadowice, odznaczony **MN**;
309. **Kozłowski** Adam Juliusz Zygmunt ur. 23/24.12.1898/1899 Oświęcim, u. 1910/11-1916/17, a. mw. 17.05.1918, por. rez. art., 21 pal, PKU Kielce;
310. **Krupa** później **Starzycki** Roman Jan, ur. 3.02.1893 Jaworzno, u. 1904/05-1912/13, a. 1913, dr wnl, kpt. st. sp. san. [zdr.] lek. 1.07.1925, KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;
311. **Krzystkiewicz** Bronisław, ur. 25/26.08.1888 Zator, u. 1905/06-1908/09, a. 1909, dr praw, kpt. rez. piech., OKO I, PKU Warszawa Miasto III;

312. **Krzysztoforski** Karol Paweł, ur. 15/18.01.1884 Wadowice, u. 1895/96-1901/02, a. 1904, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Wadowice;
313. **Kuzia** Adam ur. 20.12.1891, u. 1902/03-1909/10, a. 1910, por. rez. inż. i sap., OKO I, PKU Radom;
314. **Kuzia** Tadeusz, ur. 28.09.1894 Kęty, u. 1906/07-1913/14, a. 1914 w terminie jesiennym 5.09.1914, por. posp. rusz. piech., OKO IV, PKU Łódź Miasto II;
315. **Lampel** Dawid Leib, ur. 27.08.1898 Brody, a. mw 29.11.1918, dr wnl, ppor. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Lwów Miasto;
316. **Langer** Alfons Wiktor, ur. 15.04.1902, u. 1916/17-1917/18, por. rez. art. 1.01.1936, 31 pal, PKU Bydgoszcz Miasto, odznaczony **MN**;
317. **Lekki** Witold/Witold Franciszek, ur. 29.01.1886 Tešanj (Bośnia), u. 1899/1900-1903/04, a. 1905, ppłk st. sp. int. dypl. 15.08.1924, PKU Warszawa Miasto III;
318. **Leńczowski/Lenczowski** Franciszek, ur. 25.05.1895 Stronie, u. 1907/08-1913/14, a. mw 14.05.1915, dr filozofii, kpt. posp. rusz. piech. 1.07.1919, OKO V, PKU Królewska Huta, odznaczony **KN**;
319. **Lisko** Czesław Jan, ur. 6.02.1899 Wadowice, u. 1909/10-1916/17, a. 14-15.06.1917, mgr praw, ppor. rez. int. 1.07.1925, PKU Wadowice [+ 1940 Charków];
320. **Liśkiewicz** Mikołaj Aleksander Jan, ur. 6.12.1886 Kołomyja, u. 1898/99-1902/03, mgr farm., ppor. rez. san. [zdr.] apt., KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;
321. **Lukas** Jan Antoni, ur. 9.09.1877 Wadowice, u. 1888/89-1895/96, a. 1896, płk st. sp. KS [audytor], PKU Wilno Miasto;
322. **Łasak** Jozef/Józef Alojzy, ur. 19.08.1891 Tarnawa, u. 1906/07-1913/14, a. 1914, dr praw, por. rez. inż. i sap., OKO IV, PKU Łódź Miasto II, [+ 1940 Katyń];
323. **Łazarski** Edgard/Edgar Józef, ur. 21.09.1889 Wadowice, u. 1899/900-1905/06, a. 1907, mgr praw, mjr st. sp. kaw., OKO V, PKU Tarnów;
324. **Łazarski** Roman, ur. 20.05.1887, u. 1897/98-1903/04, a. 1905 z odznaczeniem, dr praw, por. rez. kaw., OKO I, PKU Warszawa Miasto III;
325. **Łęczyński** Bronisław Józef, ur. 12.05.1898 Kalwaria, u. 1910/11-1915/16, a. mw 4.07.1918, ppor. rez. piech., 66 pp, PKU Grudziądz;
326. **Maciejczyk** Marian Stanisław, ur. 15.08.1899 Kęty, u. 1910/11-1916/17 prywatysta, a. 1918 w terminie 30.01.1919, ppor. rez. adm. san. [zdr.] 1.07.1925, Kadra 4 Szp. Okr., PKU Grodzisk Maz.;
327. **Malarczyk** Antoni, ur. 19.04.1896 Skawina, u. 1907/08-1913/14, a. mw 23.03.1915, por. rez. piech., 72 pp, PKU Radom;
328. **Malina de Poraj** później **Malina** Stanisław, ur. 26.06.1889, u. 1900/01-1906/07, a.

- 1908, inż., kpt. rez. inż. i sap., OKO VI, PKU Lwów Miasto;
329. **Marczyński** Stefan Franciszek, ur. 31.08.1882 Targanice, u. 1895/96-1901/02, a. 1904, ppor. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
330. **Marek** później **Marekowski** (czasem błędnie **Morelowski**) Władysław, ur. 27.07.1886 Wadowice, u. 1898/99-1904/05, a. 1906, dr praw, por. rez. KS [audytor], PKU Kraków Miasto;
331. **Masny** Ignacy Kazimierz, ur. 26.10.1870 Wadowice, u. 1882/83-1887/88, dr wnl, płk st. sp. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto, odznaczony **OO P4**;
332. **Meus** Henryk Leon, ur. 17.07.1892 Wołowice, u. 1908/09-1909/10, inż. rolnik, rtm. rez. kaw., OKO VI, PKU Drohobycz, odznaczony **KN i KW3**;
333. **Mikuła** Dominik Jan, ur. 28.07.1894 Głębowice, u. 1907/08-1913/14, a. mw 22.03.1918, ppor. rez. piech. 1.06.1923, OKO IV, PKU Łódź Miasto II, odznaczony **KZs**, [oficer PP + 1940 Twer/Miednoje];
334. **Miller** Bernard Zygmunt, ur. 1.05.1886 Kraków, u. 1902/03-1903/04, a. 1905, mjr st. sp. piech., OKO IV, PKU Częstochowa;
335. **Miśko** Tadeusz, ur. 10.04.1889 Harbutowice, 1900/01-1902/03, leśniczy, por. rez. piech., OKO VIII, PKU Bydgoszcz Miasto, [+ 1940 Katyń];
336. **Mitoraj** Rudolf, ur. 2.04.1893 Osiek, u. 1906/07-1914/15, a. mw 2.12.1916, por. rez. samoch., Kadra 9 dsam., PKU Równe;
337. **Moskał** później **Moskalewicz** Józef Jan, ur. 23.06.1895 Wadowice, u. 1905/06-1915/16, a. mw 2.02.1916, ppor. rez. piech., 8 ppleg., PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KN**;
338. **Mozołowski** Feliks, ur. 20.11.1891 Bobrka, u. 1910/11-1912/13, a. 1913, por. posp. rusz. piech., OKO VII, PKU Poznań Miasto;
339. **Mutka** Marian, ur. 22.08.1898 Kalwaria Zebrz., u. 1908/09-1913/14, a. mw 6.04.1918, por. rez. piech., OKO VIII, PKU Kościerzyna, [oficer SG + 1940 Twer/Miednoje];
340. **Mydlarz** Jan, ur. 18.01.1894 Zagórnik, u. 1905/06-1914/15, a. mw 19.06.1915, por. rez. piech., 12 pp;
341. **Mydlarz** później **Mirowski** Maciej, ur. 8.07.1892 Inwałd, u. 1904/05-1905/06 z odznaczeniem, ppor. rez. int. 1.07.1919, PKU Wadowice, [+ 1940 Katyń];
342. **Nikliborc** Władysław Michał, ur. 2.01.1899, u. 1912/13-1916/17, a. mw 14.12.1916, ppor. posp. rusz. art., OKO VI, PKU Lwów Miasto;
343. **Nodzyński** Mieczysław Władysław, ur. 20.01.1883 Wieliczka, u. 1895/96-1901/02, a. 1903 z odznaczeniem, mjr rez. KS [audytor], PKU Pszczyna;

344. **Nowak** Tadeusz Stanisław, ur. 26.08.1891 Brody, u. 1905/06-1909/10, a. 1910 z odznaczeniem, inż., ppor. rez. inż. i sap., OKO V, PKU Katowice;
345. **Olbrycht** Tadeusz Maria Celestyn, ur. 23.05.1891, u. 1907/08-1909/10, a. 1910, kpt. rez. wet., PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN**;
346. **Osiowski** Stefan Jan, ur. 26.12.1884, u. 1895/96-1901/02, a. 1903, inż., kpt. rez. inż. i sap., OKO V, PKU Katowice;
347. **Panzer** Maurycy Bernard, ur. 25.10.1899 Stanisławów, u. 1916/17, a. 14-15.06.1917, dr wnl, ppor. rez. san. [zdr.] lek. 1.07.1925, KZ 10 Szp. Okr., PKU Kałusz;
348. **Pawełek** Szczepan/Stefan, ur. 2.09./11.1893 Żywiec, u. 1904/05-1910/11, a. 1911, dr teologii, ks., kpl. (kpt.) rez. 1.01.1927;
349. **Pietraszek** Ignacy, ur. 6.03.1898 Inwałd, u. 1909/10-1916/17, a. mw 16.01.1917, ppor. rez. piech., 20 pp, PKU Kraków Miasto;
350. **Pietraszek** Józef, ur. 13.03.1897 Inwałd, u. 1909/10-1916/17, a. mw 12.05.1917, por. rez. piech., 61 pp, PKU Starogard;
351. **Pitulej** Włodzimierz, ur. 28.07.1899 Ohładów, u. 1909/10-1916/17, a. mw 13.12.1917, por. rez. żand., OKO I, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KN**;
352. **Podworski** Edward Antoni, ur. 10.06.1896 Kęty, u. 1907/08-1913/14, dr wnl, por. rez. san. [zdr.] 2.01.1932, KZ 9 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;
353. **Podworski** Stefan Franciszek, ur. 4.10.1892 Barwałd Dolny, u. 1902/03-1904/05, kpt. posp. rusz. piech., OKO I, PKU Warszawa Miasto III, odznaczony **KN**;
354. **Pradel/Pradl** Robert, ur. 7.06.1884, u. 1895/96-1901/02, a. 1909 w terminie jesiennym, ppor. rez. art., OKO V, PKU Kraków Miasto;
355. **Profic** Stanisław Józef, ur. 4.12.1896 Wadowice, u. 1910/11-1913/14, a. ext. 12.08.1916, mjr st. sp. piech., OKO III, PKU Wilno Miasto, odznaczony **VM**, **KN**, **KW4**, **KZz**, [+ 1940 Charków];
356. **Prokopczyc** Bogdan/Bohdan, ur. 17.08.1895 Szczercz, u. 1916/17, a. mw 15.06.1917, por. rez. piech., 40 pp, PKU Lwów Miasto, odznaczony **MN**, [+ 1940 Charków];
357. **Przybylski** Władysław Jan, ur. 7.10.1896 Niegowice, a. mw 17.05.1918, kpt. rez. art. 2.01.1932, OKO VI, PKU Kołomyja;
358. **Przyprawa** Urban ur. 9.02.1880 Przeciszów, u. 1894/95-1900/01, a. 1902 z odznaczeniem, por. posp. rusz. piech., OKO VI, PKU Rawa Ruska;
359. **Pukło** Feliks, ur. 14.10.1885 Wadowice, u. 1896/97-1899/900, mjr st. sp. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto, odznaczony **KZz**;
360. **Pukło** Józef, ur. 4.08.1879 Wadowice, u. 1894/95, inż., ppor. posp. rusz. piech.,

OKO V, PKU Wadowice, odznaczony **KN**, **Kzs2**;

361. **Radwański** Mieczysław Antoni, ur. 25.05.1893 Oświęcim, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, prawnik, kpt. rez. KS [audytor], PKU Starogard;
362. **Radwański** Stanisław Ireneusz Jan, ur. 15.12.1890/1891 Oświęcim, u. 1903/04-1908/09, a. 1909, dr wnl, mjr rez. zdr. lek. 19.03.1939, KZ 8 Szp. Okr., PKU Żywiec;
363. **Reich** Maurycy ur. 25.09./10.1881 Jazowsko, u. 1893/94-1900/01, a. 1902, ppor. posp. rusz. piech., PKU Bielsko na Śląsku;
364. **Reich** Zygmunt ur. 22.04.1885 Wadowice, u. 1898/99-1902/03, a. 1904, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 10 Szp. Okr., PKU Bielsko na Śląsku;
365. **Reichmann/Reichman** Józef, ur. 11.01.1898 Andrychów, u. 1908/09-1916/17, a. mw 11.11.1916, por. rez. piech., 12 pp;
366. **Remer** Michał Stefan, ur. 4.09.1893 Zator, u. 1904/05-1905/06, kpt. st. sp. piech., 1 psp;
367. **Rose** Maksymilian ur. 19.05.1883 Przemyśl, u. 1897/98-1900/01, a. 1902 z odznaczeniem, dr wnl, mjr rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;
368. **Rosenberg** Hermann/Herman/Hersch, ur. 19.12.1883 Wadowice, u. 1894/94-1894/95, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Żywiec, [+ 1940 Ukraina];
369. **Rybicki** Stanisław Józef, ur. 9.11.1899 Lwów, u. 1917/18, a. mw 4.07.1918 z odznaczeniem, por. rez. art., 7 pal, kpt. rez. art. 19.03.1939 k. 42, PKU Częstochowa;
370. **Ryszka** Jozef Marek, ur. 18.12.1893 Bestwina, u. 1906/07-1913/14, a. mw 23.03.1915, mjr rez. piech., 42 pp, PKU Grodno, odznaczony **VM**, **KN**, **KW**;
371. **Sapiński** Franciszek Michał, ur. 18.08.1887 Sporysz, u. 1900/01-1906/07, a. 1908, profesor gimnazjalny, kpt. rez. adm. san. [zdr.], KZ 5 Szp. Okr., PKU Kraków Miasto;
372. **Sarapata** Józef, ur. 17.03.1886 Zebrzydowice, u. 1899/900-1905/06, a. 1907, dr praw, por. rez. KS [audytor], PKU Warszawa Miasto III;
373. **Siuty** Wojciech, ur. 22.01.1890 Witów/Czarny Dunajec, u. 1902/03-1909/10, a. 1910, mgr praw, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Nowy Targ;
374. **Skowron** Władysław, ur. 17.04.1894 Wieprz, [uczeń G. św. Jacka w Krakowie] a. mw 16.06.1915, ppor. rez. tab., 10 dtab., PKU Warszawa Miasto III;
375. **Śladki** Oskar Franciszek, ur. 8.06.1895 Felsendorf, u. 1915/16, a. mw 22.05.1916, kpt. rez. int. 19.03.1939, PKU Bielsko na Śląsku;
376. **Smulowicz** Rafał, ur. 7.08.1889 Gorzeń Dolny, u. 1901/02-1908/09, a. 1911 w terminie zimowym, dr praw, ppor. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;
377. **Solarski** Stanisław Tadeusz, ur. 23.04.1897 Dynów, u. 1907/08-1915/16, a. mw 8.10.1915, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Kraków Miasto;

378. **Sordyl** Stefan ur. 27.08.1884 Wadowice, u. 1896/97-1902/03, a. 1904, ppor. rez. piech. 1.06.1923, OKO V, PKU Żywiec;
379. **Starzewski/Starzewski-Ostoja** Maciej Jan Adolf, ur. 17.06.1891, u. 1901/02-1902/03, dr praw, por. rez. piech., 16 pp, PKU Kraków Miasto, odznaczony **KW** i **MN**;
380. **Staszkiwicz** Karol Franciszek, ur. 18.10.1898 Żywiec, u. 1909/10-1915/16, a. mw 17.05.1918, kpt. st. sp. piech. 1.01.1928, OKO II, PKU Łuck;
381. **Stawowy** Baltazar, ur. 29.10.1893 Stronie, u. 1906/07-1913/14, a. 1914 z odznaczeniem, ppor. rez. piech. 1.07.1925, 77 pp, PKU Baranowicze;
382. **Stefankiewicz** Wojciech, ur. 26.10.1895 Trembowła, u. 1915/16, a. mw 5.10.1915, por. posp. rusz. piech., OKO VI, PKU Lwów Miasto;
383. **Sternal** Stanisław Franciszek, ur. 20.03.1891 Wadowice, u. 1901/02-1908/09 z odznaczeniem, a. 1909 z odznaczeniem, dr wnl, kpt. rez. san. [zdr.] lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Wadowice;
384. **Stopa** Alojzy, ur. 11.05.1894 Klecza Górna, u. 1906/07-1913/14, a. 1914, ppor. rez. piech. 1.07.1925, OKO V, PKU Pszczyna;
385. **Studnicki** Jan Kanty, ur. 24.10.1891 Barwałd Górny, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, ppor. rez. piech., OKO VIII, PKU Toruń, [+ 1940 Katyń];
386. **Szczepka** Stanisław Jakub, ur. 3.10.1887, u. 1899/900-1905/06, a. 1907 z odznaczeniem, inż., kpt. rez. inż. i sap., 4 bsap., PKU Drohobycz;
387. **Szczerbowski** Jozef, ur. 16.03.1896 Frydrychowice, u. 1906/07-1914/15 (pryw., wojsko), por. rez. piech., 12 pp, PKU Wadowice;
388. **Śniatyński** Jan Michał Wojciech, ur. 28.09.1880 Kraków, u. 1896/97, a. ext. 1901, ppor. posp. rusz. piech., OKO III, PKU Suwałki;
389. **Thieberger** Beno/Benon, ur. 15.02.1897 Wadowice, u. 1907/08-1916/17, a. mw 2.10.1916, por. rez. san. [zdr.] plek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Wadowice;
390. **Thieberger** Izydor/Aizek, ur. 19.11.1898 Wadowice, u. 1909/10-1916/17, a. mw 14.06.1918, ppor. rez. piech. 1.07.1925, OKO VI, PKU Lwów Miasto;
391. **Tylko** Feliks Seweryn, ur. 5.02/12.1889 Drohobycz, u. 1900/01, inż., mjr rez. art. 19.03.1939, OKO VI, PKU Lwów Miasto, odznaczony **KW2**, [+ 1940 Ukraina];
392. **Tyran** Adam Teofil, ur. 8.11.1882 Polanka Wlk., u. 1895/96-1901/02, a. 1903, por. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Królewska Huta;
393. **Urbańczyk** Franciszek, ur. 6.01.1900 Kwaczała, u. 1914/15-1917/18, a. 18-20.06.1918, ppor. posp. rusz. piech. 1.07.1925, OKO V, PKU Kraków Miasto;
394. **Usiekniewicz** Józef, ur. 19.08.1898 Wadowice, u. 1908/09-1915/16, a. 4.05.1916, por. rez. piech., 3 bstrz., PKU Warszawa Miasto III;

395. **Wadoń** Jan, ur. 16.05.1888, u. 1899/900-1901/02, kpt. posp. rusz. piech., OKO V, PKU Bielsko na Śl., odznaczony **KNzM** i **KW**;
396. **Waligórski** Franciszek, ur. 7.06.1896 Lwów, u. 1907/08-1916/17, a. mw 17.02.1917, ppor. rez. piech. 1.07.1925, 4 psp, PKU Wadowice;
397. **Wądolny** Jan Marcin, ur. 22.10.1881 Wadowice, u. 1891/92-1899/900, a. 1900, ks., kpl. (kpt.) posp. rusz.;
398. **Wądrzyk** Antoni Adam, ur. 5./10.04./05.1888 Polanka Wlk., u. 1902/03-1909/10, a. 1910, ks., kpl. (kpt.) rez.;
399. **Widlarz** Michał Franciszek, ur. 27.09.1882 Choczniak, u. 1893/94-1900/01, a. 1902, mjr posp. rusz. KS [audytor], PKU Żywiec;
400. **Wihnanek** Marian Leopold, ur. 17.09.1879 Zadniszówka, u. 1893/94-1896/97, a. 1897, mgr farm., płk st. sp. san. [zdr.] apt. 1.07.1925, KZ 5 Szp. Okr., PKU Dębica;
401. **Wilder** Oskar Kazimierz/Kazimierz Oskar, ur. 12.05.1899 Tarnopol, u. 1916/17, a. mw 13.02.1917, dr, ppor. posp. rusz. art., OKO VI, PKU Stanisławów;
402. **Witek** Karol Paweł, ur. 31.03.1887, u. 1898/99-1903/04, a. 1906, kpt. rez. wet., PKU Wilno Miasto;
403. **Wołoszynowski** Eugeniusz, ur. 1.11.1884 Tarnów, u. 1897/98-1901/02, a. 1903, mjr st. sp. geogr., PKU Warszawa Miasto III;
404. **Wójcik** Karol Jan, ur. 16.06.1887 Heczmarowice, u. 1899/900-1906/07, a. 1908, ks., kpl. (kpt.) rez.;
405. **Wrężlewicz/ Wrężlewicz/ Wrężlewicz/ Wręślewicz** Edward Franciszek, ur. 12.10.1885 Żywiec, u. 1899/900-1905/06, a. 1907, ks., kpl. (kpt.) rez.;
406. **Zachariasiewicz** Tadeusz, ur. 13.02.1872 Cieszanów, u. 1882/83-1889/90, a. 1890, prawnik, gen. bryg. st. sp.;
407. **Zajac** Stanisław Antoni, ur. 3.05.1898, u. 1908/09-1915/16, a. 4.05.1916, kpt. st. sp. int. dypl. 1.01.1931, PKU Warszawa Miasto III, [+ 1940 Katyń];
408. **Zaremba/Zaręba** Antoni, ur. 9.05.1889 Roczyny, u. 1903/04-1909/10, a. 1911 w terminie jesiennym, ks., kpl. (kpt.) rez. 1.01.1927;
409. **Zemanek** Gabriel, ur. 24.03.1892 Klecza Dln., u. 1905/06-1916/17, a. 1914, ks., kpl. (kpt.) rez.;
410. **Zemla/Zemka** Józef, ur. 7.11.1887 Polanka Wlk., u. 1900/01-1906/07, a. 1908, dr praw, kpt. rez. piech., OKO V, PKU Katowice;
411. **Zennerman** Józef Stanisław, ur. 30.07.1893 Wadowice, u. 1879/80, a. 1880, ppor. rez. piech., 35 pp, PKU Łuków, [+ 1940 Katyń];
412. **Zwoliński** Karol Antoni, ur. 7.03.1880 Milówka, u. 1894/95-1900/01, a. 1902

- z odznaczeniem, ks., kpl. (kpt.) posp. rusz.;
413. **Zworowski** Dionizy Szczepan Wilhelm, ur. 6.04.1892 Milowice-Walcownia, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, mgr praw, ppor. rez. int., PKU Pińczów;
414. **Żabiński** Ludwik Józef, ur. 29.03.1891 Inwałd, u. 1902/03-1909/10, a. 1910, kpt. rez. KS [audytor], PKU Łódź Miasto;
415. **Żegleń** Józef, ur. 4.03.1890 Maków Podhalański, u. 1902/03, dr wnl, por. posp. rusz. san. lek., KZ 5 Szp. Okr., PKU Nowy Targ;
416. **Żelazny** Czesław Bolesław, ur. 11.08.1889 Szare, u.1899/900-1904/05, kpt. st. piech., 21pp, odznaczony **KW3**;
417. **Żyła** Edward Antoni, ur. 13.10.1883 Kraków, u. 1896/97-1902/03, por. rez. piech., OKO X, PKU Rzeszów, [oficer SW + 1940 Twer/Miednoje];

Oficerowie przeniesieni do rez., posp. rusz. i w stan spocz. w latach 1934-1939

418. **Adamek** Józef Jan, ur. 19.03.1889 Pewel Wlk., u. 1903/04-1907/08, mjr. st. sp. wet.;
419. **Babiarczyk** Bolesław Maksymilian/Staniśław, ur. 12.09.1897 Głębowice, u. 1909/10-1913/14, a. mw 17.05.1918, kpt. st. sp. piech., odznaczony **KZs**;
420. **Babiński** Józef Maciej, ur. 10.02.1901 Andrychów, u. 1912/13-1917/18, por. rez. int.;
421. **Ciapka** Józef, ur. 31.12.1893 Cięcina, u. 1906/07-1907/08, kpt. sł. st. adm. 19.03.1939 przeniesiony z 44 pp w st. sp., odznaczony **KW2**, **KZs**;
422. **Cibor** Michał, ur. 28.09.1889 Choczniak, u. 1902/03-1905/06, a. ext. 22.06.1915, kpt. st. sp. int. dypl., odznaczony **KZs**;
423. **Czech** Jan, ur. 24.04.1890 Radziechowy, u. 1901/02-1908/09, a. 1909, kpt. sł. st. int. 19.03.1938 przeniesiony z DOK IV w st. sp. z przydziałem mob. do 8 dapl, odznaczony **KZs** [+ 1940 Charków];
424. **Durda** Ludwik Leopold, ur. 24.08.1895 Jarosław, u. 1908/09-1916/17, a. mw 14.06.1918, kpt. sł. st. art. 1.07.1925 przeniesiony do rez. i odkomenderowany do PP, [oficer PP];
425. **Duźniak/Duźniak** Józef, ur. 19.02.1892 Kozy, u. 1904/05-1911/12 z odznaczeniem, a. 1912, kpt. rez. inż. i sap., mjr rez. sap. 19.03.1939 k. 1, odznaczony **KW**, **KZs**;
426. **Fryś** później **Fryszowski** Rudolf, ur. 18.04.1889 Andrychów, u. 1901/02-1908/09, a. 1909, mjr. st. sp. inż. i sap., 4 psap. – kierownictwo fortyfikacji Obszaru Warownego Gdynia, odznaczony **KW**;
427. **Hischtin/Hisztin** Stanisław ur. 5.09.1889 , u. 1900/01-1905/06, dr med., kpt. sł. st. lek. 1.01.1932 przeniesiony w st. sp. w 1934 r.;

428. **Hutowski/Huttowski** Kazimierz Antoni/Bernard, ur. 12.02.1895, u. 1909/10-1913/14, kpt. st. sp. art., odznaczony **KN, KW4**;
429. **Hyla** Marian Jan/Marcin, ur. 21.06.1891 Żarnówka, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, ppłk sł. st. piech. 1.01.1928, w 1936 r. przeniesiony w st. sp. ze stanowiska komendanta PKU Słonim, komendant powiatu morskiego Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny w Gdyni, odznaczony **VM, KW2, MN**;
430. **Hylko** Tadeusz, ur. 17.09.1900 Niwiska, u. 1911/12-1917/18, a. mw 2.05.1919, kpt. sł. st. tab. 1.01.1935 przeniesiony w st. sp. w 1937 r.;
431. **Kalinowski** Eugeniusz Józef, ur. 17.08.1887 Dolna Wieś-Myślenice, u. 1897/98-1903/04, a. 1905, ppłk int. sł. st. 1.07.1923 przeniesiony w st. sp. w 1938 r. z Dep. Int. MSWojsk., odznaczony **KN, OO P5, KW, KZz**, [+ 1940 Starobielsk];
432. **Kiesłowski/Kieslowski** Stefan Władysław, ur. 13.02.1892 Podgórze, a. prywatysta 7.04.1915, mjr st. sp. piech. 1.01.1927, oficer 21 pp z przydziałem do Biura Pers. MSWojsk., przeniesiony w st. sp. z DOK V, odznaczony **KW4, MN**;
433. **Koppel** Henryk Wojciech, ur. 26.04.1898 Rzeszów, u. 1910/11-1915/16, a. 1916 z odznaczeniem, kpt. st. sp. piech. 1.01.1931, 76 pp, odznaczony **KW2**;
434. **Matlakiewicz** Władysław, ur. 19.02.1897 Żywiec, u. 1908/09-1915/16, a. mw 13.06.1919, kpt. st. sp. piech. 1.01.1930, 86 pp, odznaczony **KZs**;
435. **Michno** Szczepan/Stefan Stanisław, ur. 24.12.1893, u. 1907/08-1909/10, mjr sł. st. piech. 15.08.1924 przeniesiony w st. sp. w 1936 r. ze stanowiska komendanta PKU Nowy Sącz, odznaczony **VM, KN, KW2, KZz**;
436. **Migdalek** Eugeniusz, ur. 2.06.1899 Zator, u. 1900/01-1904/05, mjr sł. st. adm. san. przeniesiony w st. sp. 31.08.1935 r. z Dep. Uzupełnień MSWojsk., odznaczony **KZz, MN**, [+ 1940 Charków];
437. **Porębski** Stanisław Jan, ur. 26.04.1898 Zembrzyce, u. 1910/11-1913/14, kpt. sł. st. piech. 1.01.1930 przeniesiony w 1936 r. do rez. i odkomenderowany do PP, odznaczony **KN, KW4, KZs**, [oficer PP + 1940 Twer/Miednoje];
438. **Radoniewicz** Julian Jan, ur. 8.10.1895 Żmigród, u. 1907/08-1909/10, kpt. sł. st. piech. 1.01.1930 przeniesiony w 1935 r. do rez. i odkomenderowany do PP, odznaczony **KN, KW2, KZz, KZs**, [oficer PP + 1940 Twer/Miednoje];
439. **Ramza** Franciszek, 29.10.1889 Frydrychowice, u. 1902/03-1909/10, a. mw 13.08.1917, kpt. sł. st. adm. int. 15.08.1924, przeniesiony w st. sp. z Dep. Int. MSWojsk., odznaczony **KN, KZs**;
440. **Tobiasiewicz** Władysław, ur. 20.06.1886 Kęty, u. 1898/99-1904/05, a. 1906 z odznaczeniem, profesor gimnazjalny, ppłk st. sp. piech. 15.08.1924, przeniesiony w st. sp.

ze stanowiska komendanta PKU Stanisławów, odznaczony **KW**, **KZz**, **MN**, [+ 1940 Ukraina];

441. **Tyrała** Piotr Paweł, ur. 23.01.1893 Kalwaria, u. 1908/09-1914/15, a. ext. 27.09.1918, por. st. sp. adm. gosp.,
442. **Wrześniński** Jan Juliusz, ur. 27.01.1895 Tarnów, u. 1908/09-1914/15, a. mw 29.03.1915, kpt. sł. st. art. 1.07.1925 przeniesiony do rez. i odkomenderowany do PP, odznaczony **KN**, **KZs**, [oficer PP];
443. **Żróbek** później **Żytomski** Stanisław, ur. 21.04.1889, u. 1902/03-1905/06, u.w. XI r. później por. zaw. adm. kanc. 1.12.1920, przeniesiony w st. sp. w 1936 r. z 5 dsam.;

Oficerowie zmarli przed 1 września 1939 r.

444. **Baścik** Jan Antoni, ur. 6.01.1887 Kęty, + 9.08.1929, u. 1897/98-1903/04, dr wnl, mjr san. [zdr.] lek.;
445. **Bobula** Jozef, ur. 5.04.1899 Pobiedr, + 3.10.1932 Warszawa, u. 1911/12-1917/18, ppor. rez. int.;
446. **Bukowski** Stefan, ur. 28.08.1898 Wadowice, + 23.01.1923, u. 1909/10-1912/13, por. art., 18 pap, odznaczony **KW3**, pośm. **KN**;
447. **Chęciński** Albin Jozef, ur. 1.03.1885 Krakow, + 13.09.1931 Warszawa, u. 1896/97-1901/02 z odznacz., płk int., odznaczony **OO P5**, **KZz**, **OPWI**, pośm. **KN**;
448. **Chrząszcz** Ludwik, ur. 13.04.1869 Graboszyce, + 18.09.1927, u. 1880/81-1887/88 a. 1888, por. rez. piech.;
449. **Czechowski** Jerzy, ur. 22.04.1901 Krakow, + 30.11.1930, u. 1911/12-1914/15, por. zaw. lotn. 1.12.1920, 6 pl, odznaczony **KW4**;
450. **Datka** Kazimierz, ur. 28.01./02/12.1895 Nowy Wiśnicz, + 10.10.1926 Lwów, u. 1906/07-1914/15 a. mw 6.03.1915, por. rez. piech., 51 pp;
451. **Dobija** Wojciech, ur. 21.04.1859 Rybarzowice, + 10.02.1933 Lwów, u. 1873/74-1877/78 a. 1878 z odznaczeniem, gen bryg. st. sp. 1.06.1919;
452. **Dobrodzicki** Jerzy Kazimierz, ur. 14.12.1884 Wadowice, + 15.11.1934 Warszawa, u. 1896/97-1899/900, gen. bryg. 1.01.1929, odznaczony **VM**, **KN**, **OO P3**, **KW4**;
453. **Dudzik** Franciszek, 1.10.1888 Wadowice, + 1.06.1930 Kraków, u. 1899/900-1906/07 a. 1908, kpt. st. sp. żand., 2 dżand.;
454. **Fryś** Wilhelm, ur. 1869 Andrychów, + 1923 Warszawa, u. 1883/84-1889/90 a. 1890, płk zaw. KK, Wojskowa Kontrola Generalna – VI grupa – szef grupy;
455. **Kamski** Antoni, ur. 20.12.1893 Rudze, + 15.05.1928 Kraków, u. 1906/07-1913/14 a. 1914, kpt. sł. st. piech., 75 pp, odznaczony **VM**, **KW**;

456. **Kuryłowicz-Juhas** Józef Stanisław, ur. 16.04.1894 Radymno, + 18.07.1939 Lwów, a. mjr sł. st. piech. 15.08.1924, komendant PKU/KRU Lwow Powiat, odznaczony **VM, KN, KW4, KZz**;
457. **Lenczowsky/Lenczowski** Karol, ur. 8.08.1891, + 22.07.1936 Przemyśl, u. 1903/04-1906/07 z odznaczeniem, ppłk dypl. sł. st. piech. 1.01.1930, GISZ, szef sztabu Inspektora Obrony Powietrznej Państwa, odznaczony **VM, KN, OO P5, KW4, KZz**;
458. **Mydlarz** Ignacy Karol, ur. 5.07.1889 Inwałd, + 1921, u. 1901/02-1908/09, a. 1909, kapelan WP, pośm. odznaczony **MN**;
459. **Siwiec** Michał, ur. 1.09.1892 Stryszawa, + 4.06.1931 Wadowice, u. 1906/07-1913/14, mjr sł. st. piech. 1.01.1930, 12 pp, odznaczony **KW, KZs**;
460. **Ruciński** Feliks/Szczęsny, ur. 30.05.1867 Przeworsk, + 9.01.1926 Kraków, u. 1877/78-1878/79 (a prawdopodobnie dłużej, do 1883 r.), mjr posp. rusz. piech., odznaczony **KW** i pośm. **KN**;
461. **Uhler** Józef Marian, ur. 2.02.1892 Sucha, + 1930, u. 1904/05-1911/12, a. 1912, mjr sł. st. piech. 1.01.1927, odznaczony **VM, KW4** oraz pośm. **KN**;
462. **Zapałowicz** Tadeusz, ur. 25.03.1859 Wadowice, + 16.05.1936 Kraków, u. 1875/76-1877/87, a. 1878, lekarz, tyt. gen. dyw. st. sp.;

Podoficerowie i urzędnicy WP

463. **Bandola** Daniel Piotr, ur. 9.11.1882 Chocznia, u. 1896/97-1897/98, chor. piech., PKU Wadowice;
464. **Bandurski** Bronisław, ur. 11.07.1895 Zebrzydowice, u. 1905/06-1906/07, st. ogn. uzbr.; odznaczony **KN, KW3, Kzb**;
465. **Barszczewski** Stanisław, 25.07.1901 Biłka Szlachecka, u. 1912/13-1913/14, st. żand. [plut. żand.];
466. **Bentkowski/Bętkowski** Jan, ur. 24.02.1895 Wadowice, u. 1905/06, sierż. piech.;
467. **Borek** Eugeniusz Aleksy, ur. 11.07.1901 Ulanów, u. 1911/12-1917/19, u.w. XI r.;
468. **Ceremuga** Szczepan/Stefan, ur. 16.12.1892 Juszczyń, u. 1910/07-1909/10, plut. piech.;
469. **Cholewa** Józef, ur. 5.05.1894 Mucharz, u. 1904/05-1906/07, chor. piech., 2 ppleg., odznaczony **KN, KW**, [w 1939 r. odznaczony **VM**];
470. **Chwałek** Aleksander, ur. 2.01.1893 Wadowice, u. 1906/07, u.w. XI r.;
471. **Ćwiertniak** Władysław Julian, ur. 18.02.1899 Dobczyce, u. 1909/10-1912/13, szer. LP, plut. rez. WP, pracownik cyw. wojska, odznaczony **KW, MN**, [+ 1944];
472. **Kubielas** Julian, ur. 1899 Lachowice, u. 1911/12-1913/14, żołnierz LP, starszy

sierżant WP, odznaczony **KN**, **KW**, **KZb**, [+ 2/12.06.1943 KL Auschwitz];

473. **Leńczowski/Lenczowski** Antoni, ur. 1897 Stronie, u. 1907/08-1909/10, sierż. piech., odznaczony **KN**;

Inni ustalenii wychowankowie wyróżnieni odznaczeniami bojowymi i niepodległościowymi

474. **Beer** Wacław, ur. 1897, + zmarł 1932 r., u. 1908/09, odznaczony pośm. **KN**;

475. **Bernaś** Tomasz, ur. 9.05.1893 Monowice, u. 1905/06-1908/09, odznaczony **KN**;

476. **Biba** później **Bilczewski** Józef, ur. 1860 Wilamowice, + 1923 Lwów, u. 1873/74-1879/80, a. 1880 z odznaczeniem, arcybiskup metropolita lwowski obrządku łacińskiego, odznaczony **KW2**;

477. **Boczar** Adam Franciszek, ur. 18.07.1900 Wadowice, u. 1910/11-1917/18, żołnierz LP, odznaczony **MN**;

478. **Cisek** Damian, ur. 21.09.1897 Żołynia, u. 1916/17, a. mw 21.05.1917, odznaczony **KN**;

479. **Gąsiorek** Szczepan/Stefan, ur. 1894 Koszarawa, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, szer. LP, ks., odznaczony **KN**, **KW**, **KZz**, kapelan PSZ odznaczony **KZs z mieczami i Krzyżem Pamiątkowym Monte Cassino** [+ 11.09.1945 Włochy];

480. **Geppert** Eugeniusz Stanisław, ur. 1890 Lwów, u. 1901/02-1906/07, a. 1908, odznaczony **MN**;

481. **Grabowski** Tadeusz Zygmunt Marian, ur. 1896 Złoczów, u. 1907/08-1914/15, odznaczony **KN**;

482. **Grolich** później **Grolicki** Stanisław, ur. 2.02.1892 Kraków, u. 1906/07-1909/10, a. 1910, odznaczony **KN**;

483. **Hahn** Tadeusz Karol, ur. 1894, + zmarł w okresie międzywojennym, u. 1905/06-1907/08 z odznaczeniem, pośm. odznaczony **KN**;

484. **Hyla** Józef, ur. 1887 Brzeźnica, u. 1900/01-1905/06, odznaczony **MN**;

485. **Jabłoński** Roman, ur. 1893 Klecza Grn., żołnierz LP, nauczyciel, odznaczony **KN**, [+ 3.07.1941 KL Auschwitz];

486. **Jamroga** Tadeusz Eugeniusz, ur. 1887, u. 1897/98-1903/04, a. 1906, odznaczony **KN**;

487. **Kalec** Tadeusz Ignacy, ur. 25.09.1893 Wadowice, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, dr praw, pracownik administracji państwowej, odznaczony **MN**, [+ 1944 Warszawa];

488. **Kamiński** Edmund Walerian, ur. 1885 Majdan, + zmarł w okresie międzywojennym, u. 1897/98-1902/03, a. 1904, pośm. odznaczony **KN**;

489. **Kamski** Stanisław, ur. 1890, u. 1901/02-1902/03, odznaczony **MN**;

490. **Karatnicki** Roman, ur. 1902, u. 1916/17, odznaczony **MN**;
491. **Käppler** Karol, ur. 1892, u. 1902/03, odznaczony **KN**;
492. **Koczerski** Tadeusz Jan Marian, ur. 1899, u. 1916/17, odznaczony **MN**;
493. **Kolber** Stanisław, ur. 20.03.1892 Inwałd, u. 1903/04-1910/11, a. 1911 z odznaczeniem, żołnierz LP, odznaczony **KN** [+ 1944];
494. **Korzeń** Edward, ur. 1896, u. 1907/08-1908/09, odznaczony **KN**;
495. **Kosman** Emil, ur. 1894, u. 1904/05, odznaczony **MN**;
496. **Kosman** Karol, ur. 1892, u. 1904/05, odznaczony **KN**;
497. **Krobicki** Jan Nepomucen Izydor, ur. 10.03.1882 Wadowice, u. 1897/98-1899/900, a. 1901, odznaczony **KN**;
498. **Krygowski** Tadeusz Stanisław Henryk, ur. 3.08.1860 Koszlaki, u. 1876/77-1877/78 z odznaczeniem, a. 1878 z odznaczeniem, dr wnl, odznaczony **MN**;
499. **Kubielas** Franciszek, ur. 1.10.1891 Kuków, u. 1907/08-1913/14, a. mw 26.03.1915, żołnierz LP, nauczyciel, odznaczony **KN**;
500. **Kublin** Franciszek, ur. 1897, u. 1909/10, odznaczony **KN**;
501. **Kublin** Leon, ur. 1901, u. 1912/13-1916/17, odznaczony **MN**;
502. **Kulig** Wiktor, ur. 3.08.1893 Sucha, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
503. **Kuzia** Mieczysław, ur. 1888 Wadowice, u. 1900/01-1904/05, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
504. **Kuźma** Ludwik, ur. 1893 Andrychów, u. 1905/06-1911/12, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
505. **Lekostaj** Marian, ur. 1891, u. 1901/02-1902/03, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
506. **Litwicki** Franciszek, ur. 1905, u. 1916/17-1917/18, odznaczony **MN**;
507. **Łazarski** Kazimierz Jan, ur. 7.02.1899 Żywiec, u. 1909/10-1916/17, a. mw 14.12.1916, żołnierz LP, mgr praw, urzędnik państwowy, odznaczony **MN**;
508. **Łukaszewski** Jan, ur. 7.09.1893 Podniebyle, a. mw 25.02.1915, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
509. **Łukowski** Mieczysław, ur. 1898, u. 1909/10, żołnierz LP, odznaczony **KN**;
510. **Ogniewski** Grzegorz Kasper Stanisław, ur. 10.01.1892 Wadowice, + zmarł 1936, u. 1903/04-1909/10, a. 1910 z odznaczeniem, żołnierz I Kompanii Kadrowej LP, dr praw, urzędnik państwowy, odznaczony **MN** zweryfikowanym na **KN**;
511. **Pawłowski** Tadeusz, ur. 20.06.1893 Kraków, u. 1903/04-1910/11, a. 1911, prawnik, odznaczony **MN**;
512. **Uryczyn** Kazimierz Kajetan, ur. 1892 Wadowice, u. 1902/03-1905/06, dr praw,

żołnierz LP, odznaczony **KN**;

513. **Turyczyn** Stanisław Franciszek, ur. 4.10.1895 Maków, u. 1905/06-1912/13, a. 1913, żołnierz LP, inż. leśnik, odznaczony **KN**;

Oficerowie nieprzyjęci do WP

514. **Berger** Maksymilian, ur. 23.12.1866 Kęty, u. 1877/78-1879/80, oficer lekarz z armii austro-węgierskiej, nieprzyjęty do WP;
515. **Ciszek** Jozef Franciszek, ur. 21.01.1869 Czarny Dunajec, 1889/90-1890/91, a. 1891, oficer armii austro-węgierskiej, nieprzyjęty do WP;
516. **Czerwiński** Władysław, ur. 12.12.1870 Sambor, u. 1886/87-1887/88 a. 1888, prawnik, oficer armii austro-węgierskiej, nieprzyjęty do WP;
517. **Czykaluk** Jerzy, ur. 16.07.1898 Tarnopol, u. 1915/16 a. mw 4.05.1916, oficer armii austro-węgierskiej, nieprzyjęty do WP;
518. **Fuchsig** Władysław, ur. 14.01.1858 Harbutowice, + 28.01.1922 Wiedeń, u. 1873/74, a. 1875 z odznaczeniem, prawnik, generał audytor armii austro-węgierskiej, nieprzyjęty formalnie do WP, po 1918 r. pracował jako urzędnik polskiego poselstwa w Wiedniu.

Polegli i zmarli w latach 1939-1956

W latach II wojny światowej wymienieni w niniejszym artykule oficerowie WP i inni uczestnicy działalności niepodległościowej dali kolejne dowody wierności Rzeczypospolitej. Aż 79 spośród nich poległo, zostało zamordowanych lub zmarło wskutek działań wojennych w latach 1939-45, w tym prawie połowa w miejscach kaźni w ZSSR. Zatem łącznie w latach wojen zginęło co najmniej 159 uczniów i absolwentów Gimnazjum z lat 1866-1918, którzy uzyskali status oficerski.

Próba podsumowania

W działalności niepodległościowej przed wybuchem I wojny światowej oraz w walce o niepodległość Polski wzięło udział co najmniej 200 wychowanków Gimnazjum Wyższego w Wadowicach, a zatem prawie 6% tych, których odnotowały dokumenty szkolne z lat 1866-1918. W szeregach Legionów Polskich poległo 25 spośród nich. Za walki o niepodległość oraz w obronie odrodzonej Rzeczypospolitej wadowiccy nauczyciele, uczniowie i absolwenci uzyskali łącznie 154 odznaczenia bojowe, w tym 51 orderów VM i 103 KW, oraz 199 odznaczeń niepodległościowych, w tym KNzM – 4, KN – 144 i MN – 51. Co najmniej 393 wychowanków, czyli ponad 10 %, można zaliczyć do kadr sił zbrojnych odrodzonej Polski, (382 oficerów oraz 11 podoficerów i urzędników wojskowych), przy czym 85 z nich pełniło zawodową służbę

wojskową w stopniach oficerów przez cały okres międzywojenny. Należy przy tym pamiętać, że lista byłaby większa o prawie 80 nazwisk poległych i zmarłych w okresie wojen 1914-1921. Pokazuje to, jak wielki wkład wniosła wadowicka szkoła w budowanie zrębów militarnego bezpieczeństwa odrodzonego państwa polskiego.

Skróty zastosowane w artykule:

a. – absolwent

adm. – administracji

apt. – aptekarz

asp. (kadet asp.) – aspirant (kandydat oficerski)

bpanc. – batalion pancerny

br. panc. – broni pancernej

bsan. – batalion sanitarny

bsap. – batalion saperów

bteleg. – batalion telegraficzny

CWPiech. – Centrum Wyszkożenia Piechoty

CWSan. – Centrum Wyszkożenia Sanitarnego

cyw. – cywil, cywilny

dałp – dywizjon artylerii przeciwlotniczej

Dep. – Departament

Dep. Art. – Departament Artylerii (MSWojsk.)

Dep. Int. – Departament Intendentury (MSWojsk.)

DKPR – Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy

DOK – Dowództwo Okręgu Korpusu

dpoc. panc. – dywizjon pociągów pancernych

dsam. – dywizjon samochodowy

dtab. – dywizjon taborów

dżand. – dywizjon żandarmerii

ext. – eksternistyczna (matura)

farm. – farmacja, farmaceuta

G. – gimnazjum, najczęściej z podaniem numeru i/lub miejscowości

GISZ – Generalny Inspektor (Inspektorat) Sił Zbrojnych

gr. techn. – grupa techniczna

int. – intendent, intendentura

inż. i sap. – inżynierii i saperów

k. – kolejność (w starszeństwie stopnia wojskowego, wśród innych awansów z tego samego dnia)

kanc. – kancelaryjny

kaw. – kawaleria, kawalerii

Kier. Zaop. Lotn. – Kierownictwo Zaopatrzenia Lotnictwa

KK – Korpus Kontrolerów (Wojskowa Kontrola Generalna)

KKiMN – Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości, także Kolekcja Akt Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości

w Centralnym Archiwum Wojskowym

KMW – Kierownictwo Marynarki Wojennej

KN – Krzyż Niepodległości

KNzM – Krzyż Niepodległości z Mieczami

kpl. – kapelan (odpowiednik kapitana w duchowieństwie wojskowym)

KS – Korpus Sądowy (audytorzy, sądownictwo wojskowe)

KW (KW 2, 3, 4) – Krzyż Walecznych (Krzyż Walecznych po raz drugi, trzeci lub czwarty)

KZz, KZs, KZb – Krzyż Zasługi złoty, srebrny, brązowy (z cyfrą 2, 3 – po raz drugi, trzeci)

KZz z mieczami – Krzyż Zasługi złoty z mieczami

KZs z mieczami – Krzyż Zasługi srebrny z mieczami

lek. – lekarz

lotn. – lotniczy, lotnictwa

łączn. – łączności

MN – Medal Niepodległości

mob. – mobilizacja, mobilizacyjny

mw – matura wojenna

nieklas. – nieklasyfikowany

ogn. – ogniomistrz

O I, O II, O III, O IV – Oddział I, II, III, IV (w Sztabie Generalnym/Głównym WP)

odzn. – odznaczenie, także: matura z odznaczeniem

OKO – Oficerska Kadra Okręgowa

okr. – okręg, okręgowa

OOP 5, 4, 3 – Order Odrodzenia Polski (Polonia Restituta) 5, 4 lub 3 klasy

OPL – Obrona Przeciw Lotnicza

OPWI – Odznaka Pamiątkowa Więźniów Ideowych

OSU – Oddział Służby Uzbrojenia

pac – pułk artylerii ciężkiej

pal – pułk artylerii lekkiej (wcześniej polowej)

pap – pułk artylerii polowej (później lekkiej)
Pers. – Personalne (Biuro) w MSWojsk. lub KG AK
PKU – Powiatowa Komenda Uzupelnień (od 1938 r. KRU – Komenda Rejonu Uzupelnień)
pl – pułk lotniczy
plek. – podlekarz (absolwent studiów medycznych bez dyplomu lekarza, doktora med.)
posp. rusz. – pospolitego ruszenia
pośm. – pośmiertnie (odznaczony, awansowany, mianowany)
PP – Policja Państwowa
ppleg. – pułk piechoty legionów
pryw. – prywatysta, tzw. uczeń prywatny (pobierający naukę na własny koszt) w gimnazjum
ps – pułk strzelców
psap. – pułk saperów
psk – pułk strzelców konnych
PSP – Polskie Siły Powietrzne
psp – pułk strzelców podhalańskich
PUWFiPW – Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przynsposobienia Wojskowego
PW i WF – Przynsposobienie Wojskowe i Wychowanie Fizyczne
RO, ROR – Rocznik Oficerski, Rocznik Oficerski Rezerw
san. – sanitarny
sap. – saperów
S.G. – Sztab Generalny/Główny WP
SG – Straż Graniczna
sł. st. – służby stałej (do 1937 r. zawodowy)
st. sp. – stanu spoczynku, w stanie spoczynku
Szp. Okr. – Szpital Okręgowy
tab. – taborów
u. – uczeń
u. w. – urzędnik wojskowy, najczęściej z dodaniem rangi (stopnia służbowego) cyfrą rzymską
uzbr. – uzbrojenia
VM (VM 4, 3) – Order Virtuti Militari (Order Virtuti Militari 4 lub 3 klasy)
wet. – weterynarii, weterynarz
wnl – wszech nauk lekarskich (doktor)
WSInt. – Wyższa Szkoła Intendentury
WSO – Wojskowy Sąd Okręgowy
WSWoj. – Wyższa Szkoła Wojenna

w. s. w. – wyższe studia wojskowe, z wyższymi studiami wojskowymi (absolwent Wyższej Szkoły Intendentury)

zaw. – zawodowy

zdr. – zdrowia

ZLP – Związek Legionistów Polskich

żand. – żandarm, żandarmerii

żołn. – żołnierz

Bibliografia

Źródła

Centralne Archiwum Wojskowe Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie.

Źródła drukowane

Alfabetyczny spis oficerów rezerwy, Warszawa 1921.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych, Warszawa 1922.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty - 1 lipiec 1933 r., Warszawa 1933.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty - 5 czerwiec 1935 r., Warszawa 1935.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych korpusu sanitarnego, Warszawa 1930.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych korpusu sanitarnego, Warszawa 1934.

„Rocznik Oficerów Kawalerii 1930”.

„Rocznik Oficerski. 1923”.

„Rocznik Oficerski. 1924”.

„Rocznik Oficerski. 1928”.

„Rocznik Oficerski. 1932”.

„Rocznik Oficerski Rezerw. 1934”.

„Rocznik Oficerski. 1939”.

Sprawozdania Dyrekcji C.K. Gimnazyum w Wadowicach 1914-1919.

Opracowania

Baczkowski M., *Austriacki garnizon w Wadowicach*, w: *Wadowice. Siedem wieków historii*, red. T. Graff, Kraków 2009.

Baczkowski M., *Ilu Polaków walczyło w armii austro-węgierskiej podczas I wojny światowej?*, w: *Mało znana Wielka Wojna. Studia i szkice z dziejów I wojny światowej*, red. A. Smoliński, Oświęcim 2014.

Baczkowski M., *Pod czarno-żółtymi sztandarami. Galicja i jej mieszkańcy wobec austro-węgierskich struktur militarnych 1848-1914*, Kraków 2003.

Giza J., *Organizacja „Wolność” 1918*, Kraków 2011.

Herzog J., *Krzyż Niepodległości. Wspomnienia ze służby w Legionach*, Kraków 2001.

Kosk H. P., *Generalicja polska. Popularny słownik biograficzny*, Tom I A-L, Warszawa 1998.

Kryśka-Karski T., Żurkowski S., *Generalowie Polski Niepodległej*, Warszawa 1990.

Rydel J., *W służbie cesarza i króla. Generalowie i admirałowie narodowości polskiej w siłach zbrojnych Austro-Węgier w latach 1868-1918*, Kraków 2001.

Rybka R., Stepan K., *Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935-1939*, Kraków 2006.

- Rybka R., Stepan K., *Rocznik Oficerski 1939. Stan na dzień 23 marca 1939*, Kraków 2006.
- Siwiec-Cielebon M., *Dla pamięci rzetelnej. Problematyka badania i weryfikacji strat wojennych pracowników i wychowanków Gimnazjum i Liceum w Wadowicach*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2011, nr 14, s. 127-186.
- Siwiec-Cielebon M., *Ku Niepodległej*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 1998, nr 2, s. 38-45.
- Siwiec-Cielebon M., *W oczekiwaniu „wojny powszechnej o wolność ludów”. Koncepcje militarne przygotowania uczniów C. K. Gimnazjum Wyższego w Wadowicach do walki o niepodległość Polski przed wybuchem I wojny światowej*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2010, nr 13, s. 52-103.
- Stawecki P., *Słownik biograficzny generalów Wojska Polskiego 1918-1939*, Warszawa 1994.
- Studnicki G., *Pierwsza wśród równych. Dzieje Gimnazjum i Liceum w Wadowicach*, Wadowice 1991.
- Zarys historii pracy niepodległościowej powiatu wadowickiego*, oprac. W. Hajewski, Wadowice 1937.

Summary

The article collects and discusses information about students from the Wadowice Junior High School from 1866-1918 who rendered meritorious services to Poland's regaining independence in 1918 and those who achieved the status of officers of the Polish Army. The groups of those who died in World War I and wars from 1918-1921, as well as those who died in the interwar period were regarded separately. A group of professional officers and reserve, levee en mass and inactive duty were presented. Statistical calculations indicate that the Wadowice school - through its pupils and several teachers - had a significant contribution to the reconstruction of Polish statehood after half a century of captivity. According to the findings of the author of the article, at least 200 pupils of the school, which amounts to 6%, actively participated in the independence struggles in 1914-1918, for which they were distinguished by the Cross or the Medal of Independence, established in the interwar period. From among those fighting in the Polish formations in the years 1914-1921, at least 154 were distinguished by military awards, 51 received *Virtuti Militari* Order and 103 - the Polish Cross of Valor. At least 393 pupils of the school (almost 12%) continued to serve in the interwar period, or belonged to the army reserve, with 382 being officers. In the battles of 1914-1921, 80 wounded students died of injuries and exhaustion.

Key words: independence, World War One, 1914-1921 battles, officers of the Polish Army, Junior High School in Wadowice.